Контрольный экземпляр

Масса а мехкий пролетареш, вlашагlкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз • ШИНАРА, 7 АПРЕЛЬ, 1981 ШУ. • № 42 (6332). • Мах 2 кепиг.

ПЯТИЛЕТКА — ДИЪ ШЕРА!

КПСС ОБКОМЕ

Грозненскин Ачхой - Мартановскин районий юрта боахаме къахьегарашна цхьайтталагIча пятилетке сом, бальцадаарш дахара а консерви продукци маьхала яккхара а планаш диъ шера кхоччашъе аьнна дIадоладаьча гIуллакхах.

КПСС обкома бюрос къобалдьд КПСС XXVI съезда решенешта а цхьайтталагIча пятилетка заданеш толаме кхоьчаш а тIехкхоьчаш а яр духьа лелаеча Ерригсоюзни социалистически яхья хьавъехьа КПСС ЦК, СССР Министрий Совето, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК баьча сощама а жоп луш Грозненскин Ачхой-Мартановскин районий юрта боахаме къахьегараша цхьайтталагIча пятилетке сом, бальцадаараш дахара а консерви продукци маьхала яккхара а планаш диъ шера кхоьчашъе аьнна доккхагIа декхараш тIа а ийца дIадоладь гIулах.

Партийни, советски, профсоюзни, комсомольски, боахама органаш декхарийла я пхе шера задани диъ шера кхоьчашъяра тIедерзадаь патриотически гIулакх макьотта хьалвоацилгеи дегIадоаладелгеи Iалащде. «Болх эффективно а дика а беlа» яхача девизагIа йола социалистически яхь шерра дIаВоаржае, хIара къахьетама коллективо бухсоцаш хьадер дуккагIа хилийтара, пятилеткка заданеш диъ шера кхоьчашъе эша хьалаш хьакхоллар фермий, бригадай, отделений, колхозий, совхозий резерваш торонашн тахна.

Газетий редакцешта, НГIАССР телевиденен радиовещанен Госкомитета тIадилхад пятилетка заданеш хаьнаш хьалха кхоччашъера юрта къахьегараш дIайолаьъ социалистически яхь шерра кхица, дикагIйола опыт вIашагIтоха а дIайоаржае а, из шерра балха юкъехьолга Iалащде.

Грозненскин Ачхой - Мартановскин районий боахамаш бальцадаараш сом республикне этгаро дукхагIа хьаьккхелин дц. ДIакхача пятилетка заданеш бальцадаараш сон хьалкхебараша дикка тIехкхоьчаньна.

1980 шера а иттлагIча пятилетка а экономически социальни дегIадахкара план толаме кхоьчашъярах, Ерригсоюзни социалистически яхьа доккхийча хьокхаша кхьчарах шина а района сиина КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК карара карагIтела Це байраххаш.

КПСС XXVI съезда исторически решенеш вахаре кхоьчашъеш Грозненскин Ачхой-Мартановскин районий къахьегамхоша цхьайтталагIча пятилеткана болгадиьд деккхатIдола кулаш.

ГРОЗНЕНСКИ РАЙОНА КЪАХЬЕГАМХОЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ДЕКХАРАШ

Политически къахьегамен хьинар чIоагIагIа айдинна тIанийцар Грозненски района къахьегамхоша КПСС XXVI съезд. Пхе шера паччахьалкхенга хлат доккхара план кхоачашъяй 120 процент, бальцадаараш — 120, сом — 111, дулх — 100,6, шура — 105,5, фуаш — 102, тха — 126 процент.

Паччахьалкхенга лаьттен культурешн хьайбай продукции йоккара пхе шера планеш толаме кхоачашъяраша юкъе я «Горячеисточненский», «Кулеринский», «Заря», «Пригородный», «Юбилейный» совхозий коллективаш.

«Заря» совхоза бальцадеараш кхаьдараша декхар тIанийцад укх шера 640 тонн бальцадаараш совхарчул дуккагIа паччахьалкхенга доахе. Цох дукха хIама ца эшаш паччахьалкхен ши план хул. «Пригородный» совхоза коллективо бальцадеараш, сом, хьайбай продукташ яхарен паччахьалкхенга йоккарен цхьайтталагIча пятилетка план диъ шера кхоачашъяра яхь йоаржаяра инициатива районе дIайолаьй.

КПСС XXVI съезда решенеша дегаш гIоздахьеча района къахьегамхоше нерда толам баьккхабi цхьоалагIча квартале деррига хьохамий планаш кхоачашъяй. ПаччахьалкхенгIа дукха дукхагIа продукци еннай 1980 шера ехначул.

КПСС XXVI съезда решенеш кхоачашъеча дикка даьъа лаьцна района бальцадаараши сомн кхаберашш, Ерригсоюзни социалистически яхье а баьнна, декхар тIанийцад паччахьалкхенга бальцадаараши сомн боккаре а консерви продукци йоккара йоаш пхе шере планеш диъ шера кхоачашъергйолаш.

ТIанийца доккхий декхараш толаме кхоачашдера бальцадаараш кхедеча боахамашкарча къахьегамхоша юхьенцарча деношке дена яхь йоарналй заннахьен дикка деррига кхошкаре балхаш чакхдахаре. Боахамашка хIанала дIайийннай хьалхаре бальцадаарий культураш, кхоачашду органически минеральни удобренеш тоахаре балхаш.

Социалистически декхараш дийца а дийца тIанийцад Грозненски района къахьегамхой коллективий собранешка.

АЧХОЙ-МАРТАНОВСКИ РАЙОНА КЪАХЬЕГАМХОЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ДЕКХАРАШ

Доккхий толамаш даьхар иттлагIча пятилетке Ачхой-Мартановски района къахьегамхоше. Шерагара шу ма доал дегIаккхувлар юртбоахаме продукци ноарзIамегIа дола тайпанаш доаркгеи, дайдаделгеи. Юрта боахаме боахлоше, специалистай шоай кхо ца беш къахьегарах вIашагIкхьдаьлар план 157900 йолаш пятилетка паччахьалкхенна 168980 тонн бальцадаараш, план 56080 йолаш 58580 тонн сом дIабела.

Из — хаамаш вахара хьал-торо лекхъераш, юрта боалам хаддамзе дегIаккхувларах Коммунистически партеи Советски правительствен хIара дийнахьа еча йоахкона гIуллакхаца денна жоп.

КПСС XXVI съезда исторически решенеше дегаш уравттадаьча, Леонид Ильич Брежнева доклада тIа оттадаьча декхарий лоархIам кхетабаьча Ачхой-Мартановски района къахьегамхоша, пайда ца эцаш йиса ча резерваш шоай торонашкеи хьама а хьама, кхы а доккхагIа дола социалистически декхараш тIанийцар. Сом, бальцадаараш кхедара, уж паччахьалкхенна дIадалара, консерви продукци йоккара цхьайтталагIча пятилетка планови заданеш диъ шера кхоачашъе лаьрхIад.

Пайца декхараш толаме кхоачашде новкъостах дергда лаьтта лелдара культуре декхьаре, техникаи, хьий дехкаре лаьттаи, минеральни органически удобренеш яхь тIа эффективнегIа пайда эцаро, сомий бальцадаарий нерда лакха кхуаиъам лу сорташ юкъекхувларо.

Тха къахьегамах тIехьаре хьекургдар наьха квалификаци йеврамех, цар говзалах тийше доаге медоагIа кхета а деш, хаддамзе эргабоазаш тоабергба профессиональни кечам, кхы а айбергба организаторски кхетам балараш балха боарам, лакхбергба социалистически яхье лоархIам.

ЛаьрхIар толамца чекхдахкхара, пятилетке диъ шера кхоачашъе, сомий бальцадеарий культурай юкъера лаьрхIача чувшргбола хьувкъам 1980 шера кхиначул 20 процент алсамбоаккхица вIашагIкхьдоеккхаргда.

Социалистически декхараш дийца а дийца тIанийцад Ачхой-Мартановски района партийни актива собранеш.

КПСС ДЕЛЕГАЦИ ПРАГЕ ЯХАР

Чехословаке Коммунистически парте ЦК йийха КПЧ XVI съезде даьъа лацара 5 апреле Москвера Праге яхай КПСС ЦК Генеральни секретарь, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель Л. И. Брежнев керте латта КПСС делегаци.

Делегацена юкъевоагIа КПСС ЦК Политбюро членалла кандидат, Грузе КП ЦК хьалхара секретарь Э. А. Шеварднадзе, КПСС ЦК секретарь К. В. Русаков, КПСС ЦК член, КПСС Саратовски обкома хьалхара секретарь В. К. Гусев, КПСС ЦК член, КПСС ЦК Генеральни секретара помощник А. М. Александров, КПСС ЦК член, ЧССР-ера СССР посол А. П. Ботвин.

Внуковски аэродроме делегаци накъаьлккхар новкъостаща Ю. В. Андропова, М. С. Горбачева, В. В. Гришина, А. А. Громыкос, А. П. Кириленкос, Н. А. Тихонова, Д. Ф. Устинова, К. У. Черненкос, П. Н. Демичева, В. В. Кузнецова, М. С. Соломенцева, И. В. Капитонова, В. И. Долгиха, КПСС ЦК членаша К. М. Боголюбова, Б. П. Бугаева, Р. С. Павлова, О. Б. Рахманина, С. К. Цвигуна, Г. К. Цинева, Г. Э. Цуканова, Н. А. Щелокова, КПСС ЦК членалла кандидата А. И. Блатова, КПСС Центральни ревизионни комиссе члена С. А. Лосева.

Накъаьбоахаш хиннараща вар СССР-ера ЧССР гIулакхий хаьна вола поверенни З. Хебен.

Делегацена цхьана дIабахар КПСС ЦК член, КПСС ЦК отдела заведующи Л. М. Замятин, КПСС ЦК гIулакхий управляюще заместитель М. Е. Могилевец.

(ТАСС).

ПРАГЕ ДОГ ГIОЗДАЬННА НАКЪАБАЬХКАР

ПРАГА, 5 апрель. (ТАСС). 6 апреле хьеелларгъя Чехословаке Коммунистически парте XVI съезд.

КПЧ ЦК хьехарца съезда балха юкъе даьъа лоацаргда КПСС ЦК Генеральни секретарь, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель Л. И. Брежнев керте латтача Советски Союза Коммунистически парте делегаце.

Рузене яха аэропорт хозьаь я СССР-ен ЧССР-ен паччахьалкхен байраххаща. Моттигера ха 12 сахьат даьъча Леонид Ильич Брежнев, делегаце членаш венаьрашка, дог гIоздаьнна тIаац КПЧ ЦК Генеральни секретарь, ЧССР Президента Г. Гусака, КПЧ ЦК Президиума членаща, кхыча официальни наха.

Новкъоста Л. И. Брежнева делегаце членаштеи чехословацкии советски пионераша зизаш делар.

Леонид Ильич Брежневи Густов Гусаки, делегаце членаш, чехословацки кулгалхой автомашинаш тIа а хайше дIаболх съезд йолча хина КПСС делегаци Iеш хургйолча Пражски граде.

ПРАГА. 6 апрель. (ТАСС). Укхаза тахан шийт болх бе йолаеннай КПСС ЦК Генеральни секретарь, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель Л. И. Брежнев керте латтача КПСС делегаце даьъа лоацаш йола КПЧ XVI съезд.

Итт шу да Горбанов Султан Нохч-ГIалгIай гIишлошъяра управлене СпецСМУ-10 монтажникалла болх беш вола. Цу юкъе чIоагIагIа лакхъеннай цун говзал, хIаьта хIанз йоккхагIа опыт йолаш а хьалха латташ а варех болхло лоархI цунах. Из нийса а да.

Хьинаре даьъа лоац коммуниста Горбанова общественни балха юкъе. Из халкъа депутатий Грозненски горсовета депутат ва.

ХIана С. Горбанов шийца болх беча, новкъостащца цхьана Ленина проспектагIа 242 квартира йола нерда цIенош хьалдеш ва.

СУРТА ТIА: хьалха латт монтажник С. Горбанов.

З. БАТЧАЕВА сурт.

18 апреле — коммунистически субботник

Хьинаре къахьега...

Коммунистически субботнике де дезар дийцад № 14 йолча Назранерча профтехучилища коллективо.

Веррига а 600 саг хургва цита даьъа лоацаш. Царех 30 саго болх бергба токарни мастерске. Цар цу дийнахьа лаьрхIад кхоьча металлах болх бе аьлна, 300 сома продукци араеха лаьрхIад цар цу дийнахьа. 500 сом гаргга мах бола болх чакхбоаккхаргба гараж хьалъеш хургволча 70 саго. 10 тонн тиша аьшк гулден 500 га дIайогIен лаьрхIад юхебисараша.

ЛоархIаме да цхьаькха а хIара дешархочо социалистически декхар тIанийцад субботник дIахоьхьош училищера комбайнаш, тракторааш, юртбоахама техника латтача гараж хьалъеш хIаране тхьотхьо сахьат болх бергба, аьнна.

* * *

18 апреле хургдолча «ЦIена шоаттадена» кийчлуш я город Назранера № 1-2 йола школаш. Цу дийнахьа № 1 йолча школера араваргва 800 саг, № 2 йолча школера — 300 саг. Цар болх бергба шоай школай ковнаш, царна гонахье, школашта хьагIайоагIа улицаш цIенъеш, дига гаьнаш йоагIаш. Цул совгIа, цар цу дийнахьа товергъя школай дешара кабинеташ а. ХIаьта цхьабараша 5—6 тонн тиша аьшк гулде лаьрхIад. Цунах даьнкха эхча цхьайтталагIча пятилетка фонде дIачулургдолаш.

А. САГОВ.

КПСС Центральни Комитете

КЪАХЬЕГАМХОЙ ПИСЬМОШЦЕИ ПРЕДЛОЖЕНЕШЦЕИ БЕШ БОЛА БОЛХ КПСС XXVI СЪЕЗДА РЕШЕНЕШКА ХЬЕЖЖА ДIАХО ТОАБАРА ДЕ ДЕЗАРЕХ

Новкъоста Л. И. Брежнева КПСС XXVI съезде яьча доклада тIа дувц парте нахацара дийне бувлам лоаттабара лоархIаме никъ хилара тарра къахьегамхой письмоши предложенеши боккха лоархIамб о л а ш хиларах. Гражданий письмошка, дехарешка, жалобашка дог лазаш, чIоагIа уйла тIайохийташ хьажар хIара партийни болхло, хIара кулгалхо декхарийла ва ший халкъа хьалхашкара, партена хьалхашкара декхар сална лархIа.

Парте XXV-чеи XXVI-чеи съездашта юкъерча хана КПСС ЦК кхаьчад 3 миллион совгIа письмо, ЦК приемне тIанийцав 100 эзар гаргга саг. Цу хан-юкъагIа моттигерча партийни органаша къоастаьй йоазонца а къамьлаща а гражданаша яь 15 миллион заявлени. КПСС XXVI съезда адресагIа моах социально - экономически дегIабара дешаш къоастадар къахьегамхой чIоагIа хьаштдолаш хилар, паччахьалкхени общественни дешай цар еш йола йоахо хьагойташ дола 270 эзар письмо, моаршалаш а къахьегама рапорташ а девад. Къахьегамхой дукхача предложенехи замечанехи пайда ийцаб съезда документаш кийчдеш.

Къахьегамхой письмошеи предложенешеи партийни организацешта гIо ду латташ дола хьал дикагIа довза, партийни, советски, боахама органийи общественни организацейи балха мах ниcагIа бе, кхоачамбоацараши уж дIадахара наькъаши къьагагIа бIаргаго, КПСС ленински наькъо маккхара йола нийса политически решенеш е. Из — городеи юртеи къахьегарий хьаштехи, дагадоахкарехи вай общества, социально-экономически, политически, духовни вахара тайп-тайпарча доакъошка гIулакхаш мишта латт хIара эггара тешамегIеи маькхегIеи бола хоам хьауха хьаст, советски наькъа конституционни бокъонаш чакхъяхара йолча средствоех ца.

ТIехьарча шерашка партийни советски органаша, боахамеи общественни организацеша дикка тоабаьб гражданий письмошцеи предложенешцеи беш бола болх. Цо кIезига гIо дензар къахьегача коллективашка, учрежденешка, организацешка къахьегарен бытеи дика хьалаш хьакхоллара, унахцIена морально - психологически хьал оттадара, производственни планаш толаме кхоачашъяра.

Цунца цхьана КПСС ЦК белгалду, цхьайолча центральни, паччахьалкхен, боахама, общественни организацешка, моттигерча партийни, советски, кхыча организацешка гражданаша йоазонца а къамельаца а деш дола дехараш къестадеча ца зувш дуташ цIенхаштта хIамаш долга. ЗаконагIа доагIаш долча дехарашка, кIал лард а йолаш еча заявленешка къа ца хеташ бюрократически хьежаш, хьалхагIа дергда аьна дIатIаийцар кхоачаш ца деш моттигаш хулийт, тIаккха шоай дехараш кхоачашдайтар духьа лакхехьа латтача организацешкеи яздевзача, гаьнна наькъа баха безача кхоач гIулакх.

Цхьайолча партийни советски органаша цкъаза йоагIаш йола принципиальность гойташ, хьадеха доагIар дизза хьадехац къахьегамхой письмош къестадеча бюрократизми волокитен лелаеча гIулакхаш тIарча наькъа гIулакхий мах беча хана, письмош тIа йолча ца даьр даьъ яхаш йолча моттигий, кратика ярах тIаккхуш хилара, балха тIара кхоачамбоацараш дувцача хоамий бе боагIача тайпара яра мах бац. Моттигаш я гражданаш тIанийбара оттаьь порядок ца лелаеш.

КПСС Центральни Комитето соцам бу:

1. КПСС ЦК отделаша, КПСС ЦК-арча партийни тIахьожама Комитето, союзни республикий компартей ЦК-ша, парте краевой, областной, окружной, городской, районни комитеташа, юкъьанцарча партийни организацеша, советски, профсоюзни, комсомольски организацеша, министерстваша, ведомстваша, боахама организацеша къахьегамхой письмошцеи предложенешцеи болх беш чIоагIа хьалхе лувца ева парте XXVI съезда КПСС ЦК яьча Отчетни доклада тIа новкъоста Л. И. Брежнева хьалха яьхича гражданий письмошка, дехарешка, жалобашка дог лазаш, уйла тIайохийташ хьажар хIара партийни болхло, хIара кулгалхо халкъа хьалхашкара, партена хьалхашкара ший декхар санна лархIа декхарийла ва аьннача положенешца хьалхле лувца.

2. Партийни, советски, профсоюзни, боахама органаша гражданий письмошца беча балха, шоаш уж тIаэцара формаши методаши дIахо эргайоахаш тоаяра, IоалЬ дика опыт дIачIоагIъяра, жалобаш хулийташ дола кхоачамбоацараши бахьанаши дIадахара де деза хьадда гIулакхаш белгалде а чакхдаха а деза.

Предприятешка, учрежденешка, организацешка къахьегамхой письмошцеи уж тIанийбеши беш бола болх хан-ханнахьа тахка, кулгалхой отчеташка ладувгIа, уж дешаш хан-ханнахьа партийни органий пленумашка, бюро, халкъа депутатий Советий сессешка а исполкомий заседанешка а, министерствайи ведомствайи коллегешка дувца.

Къахьегамхой письмошца, предложенешца, къамьлашца деча дехарашца бу болх нийса вIашагIехьбаккхарах, хьалхашка оттадаьча дешай хьакъехьа снаха де доагIар дарах, летхьарашта луш дола жопаш кIал кIийле йолаш, шийх ханнахьа даларах бола кулгалхойи гIулакхаш тIарча наьхен хIаране бехктокхам айбе. Хьадда юхатоха деза критика тоIае, письмой авторашта тIаккхе гIертилга, бюрократизма, волокита, гIулакхаш тIарча наьха гIалатийи балха тIа тийшаболх барен мах беча принципиальни доацаш хилара факташ. Гражданаша цкъа язъячул тIехьа цIаьнха а коллективни а жалобаш язъяра бахьанаш гучадаха а дIадаха а деза.

3. Партийни, советски органий, министерствай а ведомствай а, учрежденей а организацей а балха практикана шерра юкъенхахьанза даргдоацаш лархIа деза къахьегамхой письмош, предложенеш, жалобеш кIоаргга Iомаелга, письмош тIарча информацех балха тIа пайда ийбелга. Гуччахьарча письмой деношт чакхдахар, письмоща болх бара хьакъехьа къахьегама коллективашта кулгалхоща отчеташ телар, хоадамболлаш йола заявленеш къестаяра юкъарчал доацаш предприятешка, гIишлонашка, колхозашка, совхозашка, нах бахача моттигашка, гражданаш тIанийбар санна йола ше дика хилар хьагойтача опытах хьинарегIа пайда эца беза.

4. Партийни, советски, профсоюзни, боахама органаш декхарийла я къахьегамхой предложенеш, заявленеш, жалобаш шерра дIайовзийташ къестаелга Iалащде, партийни комитетий членаши, депутаташ, хьалха латта болхлой, колхозникаш, интеллигенце викалаш цу балха хьинарегIа юкъеувза. Къоастаяра коллективни мнени эшаш йола предложенеш, критически замечанеш, дехараш болхлой собранешкеи гражданий сходашкеи дувца увттаде.

Письмошца болх белгеи къахьегамхой тIанийбелгеи эргадоаккхаш тоадара дешаш предприятей, учрежденей, министерствай, ведомствай юкъьанцарча партийни организацей теркама кхьмоттиге латта деза хIара денна. Партийни организацеша белгал а даь чакхдаха деза нах лерттIа теркалбара, хьаухаш дола къахьегамхой дехараш а предложенеш а ханнахьеи нийсеи къестаяра хьалхара лакха бехктокхам кхетабергболча тайпара кадрашта кхетам балара тIадерзадаь гIулакхаш.

Къахьегама коллективашка унахцIена морально-психологически климат, довкъосташха йола критикеи самокритикеи дегIайоалаяра гIо деш а анонимни аьлдитташ хургдоацаш а дола хьал хьакхолла.

5. Партийни, советски, административни органаша, юкъьанцарча партийни организацеша правовой пропаганда чIоагIъе, письмош тIа а тIанийбеча а хана наха дукхача дешаех дувцар бахача нахага хан-ханнахьеи оперативнои дIадовзийта. Гражданий конституционни бокъонаши декхараши, предложенешка, заявленешка, жалобашка хьежара законодательство, къахьегамхой дехараш а заявленеехи жалобехи тIанийцача решенешта обжалована яра порядка хьакъехьара паччахьалкхен а общественни а органий, предприятей, учрежденей, организацей, гIулакхаш тIарча наьха полномочеш дIайовзийтилга квалифицированни хьисапе вIашIехьдаккха.

6. Центральни моттигашкареи газетий, журналий, радиовещанеи телевиденеи редакцеша письмошца бу болх тоабе, уж наст-настагIа непадетта, уж дувцарах хиначох хан-ханнахьа хоам бе, де эшаш дола гIулакхаш дара письмой обзораш йоагI-йоагIеча организацешка дIаахийта еза. Письмош тIа уттадеча дешашта жопаш телара партийни, советски, боахама кулгалхой хьинарегIа юкъеувза. Письмошца болх барен гражданаш тIанийбелга вIашIехьдаккхареи дикагIйола опыт шерра дIайовзийта. Заявленешкеи жалобашкеи хьежача хана бюрократизм а волокита а лелаеча, гражданаш тIанийбара порядок телхаеча, критически выступленеш теркал ца еча гIулакхаш тIарча наха критика а.

КПСС XXVI съезда решенеш кхоачашъеш

Керда мулаш доахаргда

КОММУНИСТАША, Старопромысловски районе беррнгача къахьегамхоша политически къахьегамах хьинар чIогIа айденнача хьале тIаийцар КПСС XXVI съезда решенеш, ЦК Отчетни доклада тIера выводаши положенеши.

Хьинаре къахьегарца керда пятилетка белгальяккха аьнна парте бахча тIехьахама жоп а луш, районе къахьегамхоша хьалхьцей москвичаша (1981 шера заданн 7 ноябрь хьатIанхоачеш кхоачашъергья)», «Электроприбори» СССР 50 шу дизара цIерагIча химически заводаша «ХIара белха дийнахь хьадер — дукхагIа хилийта!» аьнна дIайолаь инициативеш.

КПСС XXV съезда исторически решенеш кхоачашъеча старопромысловцаша шеошкара доагIе дагъа юкъедиккад эла йиш йолаш да вай. Хьалха дIахIхача шерашка а санна, иттлагIча пятилетка, цхьаццайола халонаш нийсъеннехьа а, районе экономика боеррамагIа дегIанзай.

Масала, промышленни продукци арахецигга 6,9 процент алсамдаьнинад. Плани совгIа мезкага кхаьчий 22 млн. сома мехьа продукци, заданел совгIа даьнинад 432 эзар тонн мекхдаьтта, 246 млн. кубически метр газ, 736 тракторни прицеп, 950 эзар сома мехьа приборашш автоматизаци средстваши, и. кх. дI. Района къахьегамхоша даьзача толамий пакха мез бахь. Ухх дешошка КПСС Грозненски горкома бюрон горисполкомон цхьана бахча социамагIа района дехни лалае винай ЦIе байракх!

Цхьадола кIамаш керагIдаьннад капитальни гIишлошъяре даьнъа а. Пхе шера паччахьалкхен кепаломжений боарам 413 млн. сом хиннаб болх бе йолавлийтай хаилъбоахама лоархIама йола дукхха объекташ: «Грознефтъ» объединене трубно-экспериментални база, ремонтно-механически завода запчастей цех, кхьарэш. 82,3 эзар квадратни метр дукхагIа хиннад нах чубеха цIеош, хьалхьй 6 детсад, 1176 моттиг йолу юкъаре школе, дийнахь 600 сег тIаэца торе йола поликлиника, коммунальни бытовойн гIулакхашта йола цхьайола объекташ.

Из дерригга а де вIаштIехьдаьннад парте райкома, юкъьанцарче партийни организацеша организаторски нэхе юкъе бу политически болх тоебар, белхаш дикагIа дере а производственни объектеш, кхьдола гIирсеш хеннахьа йистедахара в нах серцагIебакер баьхан долаш. Практикехо юкъеденад гIишлошъерий кустовой партийни собранеш чекхйоакилге, гIишлошъена генподрадни организацейн заказчиний-организацейн перткомий а партбюрой а цхьана заседанеш, елга, хIора шере партийно-боевама актива собранеш елга.

ГIишлошъяре дешаш ишта а вешта мессекхваза парте райкома бюро дийцад, пусковой объекташ хьалъяра гIахьонаш лоаттабу парте райкома а райисполкома а бекктоххамча болхлоша. Из бехьенце районерче дукхагIа йолче гIишлон организацеше лхе шера заданеш хенал хьалха кхоачашйир.

Цхьебаьнда, керагIдаьнинар цхьайттагIча пятилетке де дезаршица вIашн нийсдича гучадеал парте райкомо, партийни профсоюзни организацеша, гIишлон подразделеней кулгалкоша кепаломженеах пайда эцера план дени кхоачашъергIонча тайпара, керттера производственни производственни йоацён фондаш эксплуатаци дIаллара план кхоачашъергIоне тайпаре бехк вIешIехьа ца боаккхилка.

Масала, цхьайола организацеш лоархIаш кепаломженех пайда эцаран гIишлонг-монтажни белхаш дерен планех. ВорхI шу даьннад «Чечингсельстрой» тресто (нов. Арсануеаев) «Госкомсельхозтехника» Заградински отделене бахе хьалъеча 3,2 млн. сома мехьа белхаш дайъ ца доахза. ХIьата нормагIа цу гIулакха эшар ши шу маре дацар. НормагIа 21 бетта чекхдаха деза белхаш ду 73 бутт бе «Грознефтъ» объединене ПМК-с гIишлон-индутре базаш хьалъеча (ПМК начальник нов. Шарое).

«Грозтрубопроводстрой» тресто (нов. Мугадаев), цун структурни подразделенеша — СМУ-2 а № 4 йолча механизаце управлене а шераш, доаж «Грознефтъ» объединене объекташ хьалъяре планеш кхоачаш ца еш.

ПАРТЕ XXVI съезде белгала мадеккара, еррига материальни производство дегIайоалаара хьалхара гIишлошъерий бехктохкам мехьа санне лехалу. Кердача пятилетке гIишлошъеча де лерхIа керттера дер фуд ьвча, из да хьалъьяхенза яргIйоацача объекташте дерригга низаш тIадерзадер. Ухх пхе шера 567 млн. сома мехьа тайп-тайпара гIишлон белхаш де деза районе. Реконструкци а ергья, шер а ергья «Электроприбор», «Трансмаш», опытно-экспериментальни, ремонтно-механически заводаш, № 3 йола мехьах ю завод, «Терек» яла объединени санне йола предприятеш.

Цо, шеко йоацаш, дIадехарга проектировщиний, гIишлошъерий транспортниний, заказчиний болх мехьа санне тоебелга, бакъда, ухх шере хьалхарче шин бетта итогеша хьалъокхачох, гIишлон организацеша из болх тоебелга ледара леладу. Шоей низашца подрядни белхаш дерв план 97,7 процент маре кхоачашъъяц районо, къахьегама овсарле лекхьара план кхоачашъяц. «Юнкомплектмонтаж» треста (нов. Золотарь) бекнергIа нийсденнад из хIама.

Ишта кхоачаш ца еш йисей керттера фондаш болх бе йолавлийтаре план. Къастта цIеношта арахье дерош а долаш, геттара во лел отделочни белхаш делга, цIеной ковнашка лостам белга.

Районе хьалханна латта декхараш кхоачашдера, хIора белха моттига овсаре къахьегере эша хьалаш хилийтара, планаш кхоачашъяра, керттера фондаш хеннахьа йистехара, белхаш дика дере, гIишлонмонтажни белхашка дIадодар лелдаре хьалхара боезама кулгалхой, гIишлошъеча организацей инженерно-технически болхлой бехктохкам дIахо а лекхбергбе оеха.

Оеха дерригга а дергда КПСС ЦК къоабальъ «Липецкстрой» треста партийни комитета белха опыт шерра юкъяхьара, бригадни подрядагIа дикагIа пайда эцера.

КПСС XXVI съезде аьча доклада тIа КПСС ЦК Генеральни секретаре ноеньоста Леонид Ильич Брежнева аьлар: «Кердача пятилетках гIишлошъерашта цIенмашта эзамен хургьн» Оаха тхоей низ дIанисечар дергда из эзамен тIехдика дIенаре!

Е. ТУМСОЕВ,
КПСС Старопромысловски райкома хьалхара секретарь.

Парте XXVI съезда сийна ларжа хиннача социалистически яхье башха-дика къахьегама толамаш дахарах «Чечингобуьльбыт» производственни объединене коллективе дIаязъьяй «КПСС XXVI съезда дола къахьегама совгIаташ» яхача памятни книжка тIа. Шей къахьегама толамаш тIа-тIа тоадеш къахьийгача цо тIехкхоачашъьяй дерригача технико-экономически хьокхамий хьалхарча квартала план а. Ухх толамаш доахача дизза дакъа лаьцад обувщикаша Оздоев Макшарипа, Беляев Виктора, кхычар. ХIара сменагIа нормаш 125—130 процент кховчашъю цар.

СУРТА ТIА: хьалхашхаьха латтараш (аьрдехьара аттехьа) обувщикаш В. Беляев, М. Оздоев.

В. ДЗИСЯКА сурт.

КУЛГАЛХОЧУН СИЙ

БЫТА службе дIахо эргалькхха тоаяра даькъера доккхий декхараш оттадаьд парте XXVI съезде, могадаьд гIоина йолча службашта пенсионераш, инвалидаш цар торонашна хьежна шерагIа юкъеуиза.

— Ухх дешаш къаьстта тхона доагIаш да, — йоах «Дружба» яхача Грозненски картонажни фабрика директора Котиков Хьажмурада. — Оаха арахеца продукци йоацаш мегаргIолаш цхьаккха а цIеннана яц. Оаха лу парна картона, кахьата, целлофана тара, кхьйола чIоагIа хоатташ йола быта хIамаш. Ерригача керттерча участкашка болх бара боккха низ болаш хила с тIехвьшна кадай хила везаш сага. Тханнига атта лоархIабу шоай балхах, кхьча производствашка болх ца булаш хьабийнна нах а.

Вокх оагIорахьяра, цу вай ювцача категорех бола нах кулгалхочо чIоаггIа йоакхо с езаш а теркал бе безаш а ба. Дунен тIа беха дукха ха йола, дукха халонаш лайна, цхьабараш могаш боаца а нах ма бий ухх. Лоацца аьлча, ухх моллагIча уйла а ца еш аьнача дешо, дагадоххара тIапйнача решене эгIаза бугаш бола, атта дегабуаш беш бола нах ба.

БатIала Хьажмурада ше болхлоша къамаьл кIаьда деш, гIулакхана волаш сег ва, ишта хулга хьадех по юкъерча звенона чубоагIача завода специалисташкара а.

— Дилла а хила веза болхлой уйла йоазаш, парна фу еш хоаш, — дуац Котикова. — Сага гIо де йиш дилла а хилаш, амма укхаза лоархIаме де цхьаьха: сага эла хоза доп дилла а долаш хила деза, вешаш моттиг хьлча хьенар де а ха деза, цунна болх бе а ваха а аттагIа хургдолаш.

Цхьаннена квартира ялар дехаш кьахат яззу (шей квартираш яц предприятe), вонкхахна гIишлош яра эша материал йоавкх, кховлагIчоа кхы новкъостал ду. НIезига мичад вахаре предприятe кулгалхочун гIо де йиш йолаш дола гIулакхаш. Амма кхы цхьаькха а да кулгалхочоа эшаш дола хIама: хьехамча хила веза из.

Коллектив дезала хьасалера хIама я. ХIьата дийи хоаш ма дий дезала юкъе беррнгаш а цхьатарра ца хулга. Нийслу дерригга гIулакхаш дика ца доахкаш бола нах а. Дукха хало хьийгар директора специалистаца А. П.-ца. Во саг а вац, дика гоизанча а ва, амма талха волавелар. Корта бозабу маларош мела ваьлар, мелча къахьегама дисциплина а телхаеш. Шеко йоацаш да, директора йиш яр из доаш сихха къоастаде: механик балхара дIаваккха. Цхьабакъда, ишта сихха решени тIаэцаш Iаьдал дац цун. Цо йоах хьетоха йиш йоацаш во оамал Iомаяь саг вац, моллагIа харцахьа вахина саг нхетаве йиш я. Цудухьа саббарагIа, сих а ца луш леладир цо механикацара гIулакх. Цо беседаш йора цуица, ярниз а тохар шкъаза, ше цхьа кабинета чу а вига къамаьлеш дора. Цига хинна Iийнаац из механика квартире, цун лоалахоща дийпад. Бетташ - бетташ кхера в батI. яхаш мадий, ишта Iенис а ца Iеш дика гIулакх дир директора. А. П. уйла е аьлар шоей гIулакха, ше харцахьа ваьнна хилар кхетадир. ХIанз хьалха санна сий ду цун новкъостаща, цунах дика болхло хинна, нравственни айп доацаш ва. Из а цун дезал а дукха хиннаб директор волча бахка цо сабарагIа, сих ца луш вежачара гIатта новкъостал дарагIа цунна баркал яхаш.

— Нахацара гIулакх мишта леладе деза, царца болх мишта бе беза Iомалу тхо директоргара, — дуац йоккхагIа йолча экономиста Л. Г. Солодовас. — Из дилла а цхьатарра ва, сагаца къамаьл деш сихлац, тIачовхац, цIогIа хьанхац, цу саго доккха гIалат даь дале а, цхьаза цо харца дар дуаце а.

БатIала Хьажмурада хов кIаьда, хоза къамаьл де а, харц даьлча сагагара доагIар хьадеха а. Цу тIа а цо сагагара болх хьабехаш хилча цхьа гIожа, цуна новкъа хургдолча тайпара бехац. Цо бехн бовкх сагах, цунна шийна аьх хетийташ. Цудухьа директора аьннар дар цкий декхар лерхI хIаране.

Дукха ха я, БатIала Хьажмурада Сийлахь - боккхача Даймехка тIема инвалид хиларагIа пенси нйду. Юкъара пенси доладала деза ха а хьогге а тIехъьиннай. ХIанз 67 шу да ветерана. Амма из хIанз а хьинаре йолх берий мутIарешка ва.

— Нахаца воашаш лела хала да, — йоах цо. — Кхыметтел мукъача дийнахьа я воагIалац со-м цIагIа, фабрике хьавоагIа. Цхьаннахьа гIо эшаш моттиг хул, вокхазьхьа дахза диса хIама хул. Де хIама дилла в корадоагIа.

Цул тIехьагIа ше дийцача тIатехар: керттердар лерхI аз наха къахетамегIа, дикагIа, зоделагIа, хозагIа хила гIо дар, хьайна улаура сег цуналуш, дикагIа хулаш воагIаш вайча, хьона хьайна а дега гIоз хул, низ совбоал.

НАЬХА гIулакх дар, царна эшачунга хьамар цун вахара закон а хинна дIаэтта дукха ха я. Из уйла хьахинай цун из дIамига саг хиннача хана, чIоагIъенний Сийлахь - боккхача Даймехка тIема фронте. Из уйла сийрдалькххар Даьхе моастагIчох лорадра декхаро кхетебача тIемахой доттагIало. Фронтовикаша чIоагIа леладу из хIамз а. Керттерча командоване резерва гаубични артиллерийски полка ветеранаш шерашера вIашагIбетталу. Ухх гулу шоаш дакъа а лоацаш мукъаьяхача городашка. 1978 шера — Орёле, 1979 шера — Львове, дахача шера — Житомире. Деза леладу ветерана тIем тIа ший хинача доттагIаша дахийта сурташ: батарея командираца воккхагIа волча лейтенантаца Бачинскеца, дивизиона командираца майораца Рогозинаца, хIьата ишта шин мехкахоша Грозенерча майораца Ахмадовца, Бесланерча воккхагIа волча сержантаца Хадиновца. Ухх вIашагIбетталу Грозне а Беслане а.

ВIашагIкхийттача дувца а дукха хIамаш да тIем тIа лийтарий. Царех хIаране вахаре дукха хиннай денал эшаш моттигаш, дукхаза нийсбеннаб ухх доккхийча доенашта юкъе цхьана.

...ЦхьоалагIча Украински фронте деш латташ тIемаш дар. Ахмадов, Котиков, Хадиков гIулакх деш хинна артиллерийски полк хьакхоаччашехьа тIема позици а лаьца тIехьашкахьа воалаш латтача моастагIчоа йоккхий торонаш етта езаш яр. Баьде Iан бийса яр из. Эттара хьалха йовза езар моттиг, ха дезар гонахьа, гарга гIолла моастагIа вий.

— Из декхар шоана тIадул аз, — приказ делар дивизиона командира майора Рогозина вIаши уллув латтача шин батареяшка управлене заводий командираш болча эIамагIа волча лейтенанта Котиковнен воккхагIа волча сержанта Хадиновна. — Шоашна массеха разведчик а ийце новкъа довла! Новкъа боагIаш кIаьдбенна бар беррига нах. Командирашта из дина хоара, шудухьа доттагIаша лаьрхIар:

— Воаш шиъ гIоргва вай! ХIьата баха а бахар. ВIарга белла пIелг ца гуш бьяс. шийла. дийна хIама и дий-хьогI ухх дунен тIа аьнна хеталуш сатийна я. Геттара лоралуш болх ухх, моллагIа а лерга хоадаллал дола тата лаце а шоаш мича нийсбеннаб ха а гIерташ. ЦIаьхха кIалн Iах: юрт юхе хила еза. ТIаккха малаш-б цу юрта, вай бараш ба с немций ба? Из ха деза. ЦаI дIаховаха везар, шига фуд хьажа, шоллагIвар саца везар, нагахьа санна вахатоа доп дойя. пунна оарцагIа ваха. ТIаккха юрта дIа чу малагIа гIоргва, юхе малагIа соцаргва? Из дош къайсар доттагIаша. ХIаравар ше ваха гIерташ вар. Юххера а Котиков вахар.

Дукха ха ялалехьа немцаша ракеташ урагIа яхийтар, йолаелар пулемет, хьекхар автоматаш. ТIатеIIа даьллача дехео гIо дир эпсара. МоастагIчун координаташ яйзар, дукха ца гош шоай цIн тIахийцар цунна батареяша. Юрт Iоцiенйир моастагIчох.

ТIем тIа денали майралл гойтарагIа дукха правительственни совгIаташ тийнад коммуниста Котиковна. Цун вахка тIа лепаш я шиъ «ЦIеча седкъа» орден, «За отвагу», «Германел котдоларагIа» яха а дукха кхы йола а майдилгаш. Дукха я цун предприятелла нийса кулгал дарагIа, коллективна дика кхетам баларагIа тийнна Сийлен грамоташ. Цу дерригне хьахьокх кулгалхо сий долаш хилар. **А. КУНМОВ.**

УКРАИНСКИ ССР. Заводий завод оал «Новокраматорски машинаш ю завод» яхача производственни объединенех. Объединене марка тIалатта прокатни станаш, руда охьа хьайраш, роторни комплексаш, лоаладаь чон чулоаттаду миксераш, гIа боахаш йола экскаватораш, кхьйола агрегаташ болх беш я итташ йолча СССР-а а доазол арахьарча а предприятешка. ГIа боахаш йола экскаватораши кхьйола лоамашка балхаш ду машинаши лелаю Монгольски Халкъа Республике пайдане оахкалаш йоахача моттигашка. КПСС XXVI съездей МНРП XVIII съездей сийна ираматорски болхлоша ши бутт хьалха хьаьй руда охьаш йола ше санна кхы йоаца хьайра.

СУРТА ТIА: руда охьача хьайра цхьа узел дIаяхьийта кийчъеш я.

Л. САМСОНОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

КЪАХЬЕГАМО СИЙ ДОАККХ САГА

СССР Лаккхерча Совета Президиумо иттагIча пятилетка заданеш социалистически декхараш кхоачадеча толамаш дахарах СССР орденаши медалаши сийдаь СССР гIишлон промышленноста Министерства объединеней, организацей, предприятей, болхлой, инженерно-технически балхахой, гIулакхерча мехьа йоккхача группана. Царна юкъе Нохч-ГIалгIайчуне гIолла:

КЪАХЬЕГАМА ЦIЕЧА ВАЙРАКХА ОРДЕН

Дздигов Зальтамха Юсапа — «Центрпромэкскавация» яхача треста Грозненски мобильни специализировании управлене начальника.

Исмаилов Эльмурза Эльбзуровича — Нохч-ГIалгIай гIишлошъяра управлене начальника.

ХАЛКЪИЙ ДОТТАГIАЛА ОРДЕН

Турпалов Арби Абдулаевича — Нохч-ГIалгIай гIишлошъяра управлене № 7 йолча гIишлон-монтажни управлене начальника.

«ЗНАК ПОЧЕТА» ЯХА ОРДЕН

Героева Хьадиса Юсапа — КПСС Грозненски горкома шоллагIча секретара.

Емельянов Виктор Ивановича — Нохч-ГIалгIай гIишлошъяра управлене партнома секретара.

Никишин Иван Гавриловича — Нохч-ГIалгIай гIишлошъяра управлене № 4 йолча гIишлон-монтажни управлене малярий бригадира.

Погоралова Ольга Федоровна — Нохч-ГIалгIай гIишлошъяра управлене № 2 йолча гIишлон-монтажни управлене штукатура.

Сайфутдинов Раниль Ашрафовича — Нохч-ГIалгIай гIишлошъяра управлене № 8 йолча гIишлон-монтажни управлене каменщиний бригадира.

Салтаханов Керим Султановича — КПСС Нохч-ГIалгIай обкома отдела заведующена.

Юсупов Кятена — Нохч-ГIалгIай гIишлошъяра управлене № 5 йолча гIишлон-монтажни управлене плотника.

КЪАХЬЕГАМА СИЙЛЕН III СТЕПЕНА ОРДЕН

Гончаренко Василий Григорьевича — Нохч-ГIалгIай гIишлошъяра управлене цIеош деча комбината облицовщиний-плиточниний бригадира.

Зубайраева Зайбулана — Нохч-ГIалгIай гIишлошъяра управлене № 3 йолча гIишлон-монтажни управлене штукатура.

Красавина Мария Васильевна — Нохч-ГIалгIай гIишлошъяра управлене № 2 йолча механизаце управлене крана машиниста.

Мачулин Иван Петровича — Нохч-ГIалгIай гIишлошъяра управлене № 105 йолча дIа-юха лелача механизировании колонна плотниний бригадира.

Медаева Микуса Вагаловна — Нохч-ГIалгIай гIишлошъяра управлене № 155 йолча дIа-юха лелача механизировании колонна штукатурий-малярий бригадира.

Прососов Иван Лукича — Нохч-ГIалгIай гIишлошъяра управлене № 10 йолча специализировании гIишлон-монтажни управлене монтажника.

«ЗА ТРУДОВУЮ ДОБЛЕСТЬ» ЯХА МЕДАЛЬ

Артюхов Андрей Филипповича — Нохч-ГIалгIай гIишлошъяра управлене механизаце управлене крана машиниста.

Артанова Султана Альмада — Нохч-ГIалгIай гIишлошъяра управлене № 10 йолча специализировании гIишлон-монтажни управлене балхий производителя.

Белых Зинаида Алексеевна — Нохч-ГIалгIай гIишлошъяра управлене Грозненски аьшкбетонии конструкцей завода машина моториста.

Некрич Николай Даниловича — «Центрпромэкскавация» яхача треста Грозненски мобильни специализировании управлене экскаватора машиниста.

Оноприя Яков Викторовича — Нохч-ГIалгIай гIишлошъяра управлене № 4 йолча гIишлон-монтажни управлене балхий производителя.

Попков Александр Сергеевича — Нохч-ГIалгIай гIишлошъяра управлене цIеноаш деча комбината йоккхийча панелех цIеноаш деча завода оператора.

Хачаниева Амандина — Нохч-ГIалгIай гIишлошъяра управлене специализировании гIишлон-монтажни управлене асфальтировщицана.

«ЗА ТРУДОВОЕ ОТЛИЧИЕ» ЯХА МЕДАЛЬ

Акулов Владимир Васильевича — «Чечингстройтранс» яхача производственни автотранспортни объединене автомобила водителя.

Ачаева Белита Адамовна — Нохч-ГIалгIай гIишлошъяра управлене № 6 йолча гIишлон-монтажни управлене арматурщицана.

Герасимова Анна Ивановна — Нохч-ГIалгIай гIишлошъяра управлене № 5 йолча гIишлон-монтажни управлене штукатурий бригадира.

Дяченко Павел Евдокимовича — Нохч-ГIалгIай гIишлошъяра управлене № 155 йолча дIа-юха лелача механизировании колонна электрогазосварщика.

Саватеев Алексей Михайловича — «Центрпромэкскавация» яхача треста Грозненски мобильни специализировании управлене скрепера машиниста.

Сулейманова Заилап Зарахловна — Нохч-ГIалгIай гIишлошъяра управлене № 8 йолча гIишлон-монтажни управлене бетонщиний бригадира.

Хаджимурадова Аймани — Нохч-ГIалгIай гIишлошъяра управлене № 2 йолча гIишлон-монтажни управлене маляра.

Шахабов Заурбека — Нохч-ГIалгIай гIишлошъяра управлене цIеноаш деча комбината арматурщика.

Шахаев Сайды Хамзатовича — Нохч-ГIалгIай гIишлошъяра управлене № 11 йолча гIишлон-монтажни управлене каменщиний бригадира.

Эльдарушева Аза Хамзатовна — Нохч-ГIалгIай гIишлошъяра управлене цIеноаш деча комбината маляра.

* * *

СССР Лаккхерча Совета Президиумо иттагIча пятилетка заданеш социалистически декхараш кхоачадеча толамаш дахарах СССР орденаши медалаши сийдаь СССР юртара гIишлошъяра Министерства организацей предприятей болхлой, инженерно-технически балхахой, гIулакхерча мехьа йоккхача группана. Царна юкъе Нохч-ГIалгIайчуне гIолла:

ХАЛКЪИЙ ДОТТАГIАЛА ОРДЕН

Местоева Исраила Аьсета — «Чечингсельстрой» треста № 432 йолча дIа-юха лелача механизировании колонна штукатура.

«ЗНАК ПОЧЕТА» ЯХА ОРДЕН

Арсанукаев Умар Асламбековича — «Чечингсельстрой» треста управляющена.

Батиаков Николай Викторовича — «Чечингсельстрой» треста автотранспортни контора автомобила водителя.

КЪАХЬЕГАМА СИЙЛЕН III СТЕПЕНА ОРДЕН

Бахметалиев Вахид Бетерсултановича — «Чечингсельстрой» треста № 101 йолча дIа-юха лелача механизировании колонна комплексни бригада бригадира.

«ЗА ТРУДОВУЮ ДОБЛЕСТЬ» ЯХА МЕДАЛЬ

Бериева Айдата — «Чечингсельстрой» треста № 1066 йолча дIа-юха лелача механизировании колонна комплексни бригада бригадира.

Борисов Николай Васильевича — «Чечингсельстрой» треста аьшкбетонии конструкцей завода электрогазосварщика.

Дадагова Тамара Мовладиновна — «Чечингсельстрой» треста № 223 йолча дIа-юха лелача механизировании колонна штукатура.

Матаев Абдурахьман Даудовича — «Чечингсельстрой» треста механизаце управлене бульдозера машиниста.

«ЗА ТРУДОВОЕ ОТЛИЧИЕ» ЯХА МЕДАЛЬ

Аливев Султан Хожахмедовича — КПСС Нохч-ГIалгIай обкома инструктора.

Зеврев Адам Салаудиновича — «Чечингсельстрой» треста № 920 йолча дIа-юха лелача механизировании колонна комплексни бригада бригадира.

Юсупов Шамиль Тахаевича — «Чечингсельстрой» треста № 926 йолча дIа-юха лелача механизировании колонна начальника.

Якъяева Зайбулана — «Чечингсельстрой» треста № 223 йолча дIа-юха лелача механизировании колонна штукатура.

Iилман техникан доазонаш

МОХК АГАРА ДУХЬАЛА ОТТАЛУРГДОЛА ГIИРСАШ

Мохк агара духьала отталургйола гIишлош хьалъяра проблемаш ювцаш Европейски VII конференци хургья 1982 шера Афине. Цига дакъа лоацаш хургба сейсмостойки йола конструкцеш хьалъяра тIеххьарча хана дикка толамаш даьха советски специалисташ. Цу конференце ергIолча докладех цаI кийчъьяй М. В. Фрунзе цIерагIча Симферопольски пачхахьалкхен университета динамически процессий лабораторе Iилмахоша. Граждански а промышленни а наькхача гIишлошта динамически сейсмоизолице системай расчети проектировании яра теоретически лард еллай цар. Каст-каста мохк агаш йолча вай мехкарча цхьан районе — Крыме нах чубаха экспериментальни цIеноаш хьалдаьд, цар рекомендацегIа царна эксплуатаци яра опыто хьалъекхад мохк агарах доала зе юхатеха ца Iеш, гIишлой сейсмостойкостата дIадодар а кIезигде йиш йолга.

Цу Iилман белха кулгалхоша — Симферопольски университета проректора, технически Iилмай доктора, профессора Юрий Шевлякoвен проблемни лабораторе отдела заведующе, физико-математически Iилмай кандидата Виктор Тищенкоси АПН корреспондентаца къамаьл деш дийцар ер дар:

— 1977 шера 4 марта Румыне цIеноаш дохадеш, 8 балл йолаш мохк аьгача хана, Крыме, Балканашка санна, 4—5 балл низ а болаш из хоалора. ХIьата а Севастополе кинематически сейсмоизоляце принципагIа бархIазза вIаштIарадьяча экспериментальни долча шин цIагIа баьхача ваха мохк агар хоадаланзар. хIьата лоаллаха латтача пхезза вIаштIарадьача цIеношка баьхачарна тоьал чIоагIа безаме доаца гIулакх тIаттар.

Экспериментальни гIирсий конструкци бахьан долаш хилар ишта йоккха башхало.

ХIанзалца гIишлой сейсмостойкость Iалашъяра практически цхьа способ мара дацар — конструкцеш чIоагIъелга. Из кхоачашдара дукха метал дIадодаш йола монолитни гIишлош хьалйора. цунга хьежжа сейсмоактивни районашка промышленни а граждански а гIишлош хьалъеза дIадодар дукха а дикагIа дар. ХIьата техникe эIаенга габариташ йолча конструкцешка (станокаш, оборудовани) виброизолаце методах пайда эца дукха ха я. цун ларде вибраци еча моттиге конструкци чIоагIа IотIа ца ехкилга. Ларда тIа из IотIакхоачача отталй лаьрххIа йола амортизаторашш кхьйола элементаши. цар объект хьакъоастаю эгача кIийленах, из бахьан долаш ханал хьадха ца йохаш а юс объект.

Йоккха габариташ йолча гIишлошта сейсмоизоляци яра цу идеях пайда эца боллабеннаб 70-гIа шераш долалуш. Тхона хетачох, дикагIа аьттув болаш а гIишлой балхий хIанзарча, боарамга диллача конструктивно кхоачашдуларгдолаш а я кинематически сейсмоизоляце метод. Цу гIулакха зданенех лардан юкъе лаьрххIа опораш уеттаю. цар еррига конструкци хьалкхоаб, амма ларда тIа пхорагIа дIа-са яла торо лу. Эшача боарамагIа геометрически доккхал йола опораш хьахерача вIаштIехьдоал кинематически ларда тIа хьалъеча конструкцей динамически характеристикаш тоаелга. Лакхачастотни аьтта эгаш хилча цу тайпара йолча сейсмоизоляце системо кхераме йоацача дIакхоачаш лаьгIъю сейсмически нагрузка. ХIьата из хьалъярга дIадодар сейсмостойки йоацаш йола зданега дIадодачул 3—10 процент кIезигагIа да.

Симферопольски университета проблемни лабораторе балхахоша сейсмоизолировании зданей динамически характеристикаш къоастаергйола методика оттаьй сейсмически низий характеристикех вIалла хIама ца хоаш, е кIеззга хоаш хилча агар дужадара дикагIа йолча система параметраш. чIоагIача телай системай динамически чоалхане йола массехн проблема къоастальй.

Хьалхарча экзаменах толаме чакхъьнна Севастополера шин экспериментальни здани хьалъеш цу тохамех практически пайда ийцабар.

Сергей ШАНТАРЬ,
АПН корреспондент.

БУРУННИ АРЕНИЙ ДА

ОЧЕРК

Віарг дІамакхоаччча дарша улл шиъ тайпара, цкъарчоа ахка а цІимкара а хеттлу бурунни аре. ГІомаро хьайдинчъад хьувовш долхача накъкъий кІоарга харшаш. Март бетта хьалхара денош мара деце а цхьанна моттаге гуш бац лай ларкх, е асаро йоагалча чІагІаш тІа йилла гІоа. Цо тешал ду укхаза дІадахача шерашка санна Іа ца хинна хилар. Со кхат цу гІулакха бІаьщ аэараш ма леладераш рана боацилга. Іай дилла доккха лоа, укхаза бокхача лоархІаме да ший ханнахьа, шортта листа буц тІаклийтара, ахка мел дІайха доагІе а ханал хьалха яз йокъа ца ялийтара.

...Тха автомашина-м йодаш я, цхьаза «спаргІатадаьле» хьедда, тІаккха гІомаро чаркаш дІалувцаш юахьаш. Йодаш я Къулбаседенгахьа, цІи хезача жа Іун, Социалистически Къахьегама Турпала Эсмухамбетов Наурде жалацанахьа.

Массехк жел тІехьашнахьа йитачул тІехьагІа гучайоал Эсмухамбетов Наурде жел а. ТІехьагІа хайра сона яз цуй жел йолга...

— Ер-м яц Эсмухамбетова жел, — ях аз. — Харцахьарча новкъа доаладу-кх Іа вай.

Бокхъалдар аьлча, хала дац бурунни аренашка тувлаьала. ЦаІ шоллагІчох довзаргдоацаш віашш тара накъкъаш дуккхаза дІа-юха тІехдувлаш декъалу.

Аз аьнначох ца вашаш вел шофер.

— ТІехьависва, — оал цо.

— Сенна? — хетт аз.

— Вахара. Хьо укхаза ца хула тоъал ха хургья. ХІаьта укхаза хІара шера хІана хилац аьнка хувцамаш хул.

Из бакълуваш хилча фу аргдар аз? Къаьнара гІишлош-м шоаш лаьттача латташ яр. Бакъда, царна гаьна йоацаш йоккха гІишло яр хьалъеь. Доккха кое чу к дерзадеш, еттача кирпишех хьалъеь желаш дика яр.

Бурунни арений дас — Эсмухамбетов Наурде безаме тІанйцар тхо.

— Селхан даьхнадаларе, со цІагІа воацача кхоачардар шо, — безаме вела е къежаш тІатехар цо. — Совещане вахавар со. ХІаьта тахан со волча боагІаргба шортта хьаьший.

Цо аьннача бесса хийсдаланзар гІулакх. Вахна беааш хиннараш еррига Шелковской районера жа леладераш бар. Из гІулакх парте райкомо тІехьадаьккха хиннадар. Из ишта дале а машинашца, мотоциклашца Ленина цІерагІча колхозера нахьа тиъаьх саг вера Наурди волча. Вахна безаш хиннараш цхьа-ши бІаь саг вар.

1981 шера дене Эсмухамбетов Наурде кулгалдеш я хьалха латтача опыта школа. БІаьщ болча жа Іушта ший йокха говзал дІаІомалий цо. Дукха ба царна юкъе шоай къахьегама толамашца вай республикал гаьнна арахьа цІи дІахезараш а. Аьлча кхоачамболаш да е бакъдар: цхьан хана цо хьийхарех ва парте XXVI съезда делегат, цІи хеза вола Наурски районера Хамидов Элмарза. ДІадахача шера ше доал деча хІара бІаь жийна тІехьа цо хьалкхебир 160 уназцІене Іаьхар. Иштта, Наурде ученикаш ба хІара бІаь жийна тІехьа 160 гаргга Іаьхар кхебаь Надтеречни районера Шерипов а Шелковской районерча «Красный пахарь» яхача колхозе цхьацца бІаьи — ах-ах бІаьи Іаьхар хьалхебаь Алиев Іаьла а.

...Лоацца дІа-юха моаршалаш а хаьтта, хеттараш даьчул тІехьагІа желашка бахар берригаш. Укхаза бІаргадайна сурт дега тоам беш дар. Кхаь даьнъана йовкъаш е схкаш йийкъа йІаьха жел хІара клетка чу бокъонца ча мІал а дилла кийчъаь яр, базбарий метташ санна кІаьда. Наурде тхо жела чу в дитанзар когашта дика дезинфекци яьчул тІехьагІа мара.

— Жа дахна доладала денош мара дисадац, — аьлар цо.

Ше-ший метте дар укхаза мел дар. Низ болашагІа, даьчул тІехьагІа дегІа-киза чІоагІдення Іоахарий дола —пхийтта жий мара цхьане жерч чудохна яь клеткаш итт хургбоацаш в паргІата а яр. ЭсалагІа дола Іоахарий тІехьадола жерч чудохка къаьстта клеткаш яр. Царех хІара клетка чу яр концентраташ яхна яь зІамига нийгаш в кхыча доанъара лаьрхІа даь хьаьщ а.

Ше мел оала доаь кааьда ладувгІачар дика кхетадеш а оалар Наурде. Цо белгалдоалар дахка тарга гІерта жерч чу-ара доалаш, вІашш шоайла тІеІадеш ина ца хийтара де дезараш а Іоакарашта де деза доадь а.

— Хьалхарча кІирагІа, къаьстта чІоагІа лораделаш Іоахарий шелалехи тІоадалахи, хьехар дора цо. — Ханханнахьа хувцалаш кІалхьарцар, схьозвяк ма хилийталаш желашка. Цо хІаланду шоана Іоахарий. Деррига кІалхьарцар оаш дІадоахе массабола Іаьхар цамогаш берба оаш. КІалдиллача шийлача кІалхьарцаро доаде тарлу деррига а. ХІана аьлча, шийла хул Іоахараштъ арара чудена ча. ТІагІоллар тІаьдадар дІадаккха, кІалхардар дита. Дийша ухкаш жево дІохду из. Оаш цу тІа тесса ча а цу сахьате дІоьлу.

Цо дуккхача масалашца чІоагІбора ше беш бола хІара хьехам. Вонхар хаттараш дора. ХІара хаттара диза жоп хора Эсмухамбетова.

Ший ученикашта цо хьехам талача хана са уйлаш хьалха дІадахача сатем ца байяача Наурде вахарца яр. Шовзтъе кхоъ шу даьннад бурунни аренашка цу башха -динача саго жена доал ду. Итташ ваараш жа-хьалхедаьд цо цу шерашка. Атта дарий аьлча, атта хиннадац. Наурде дас — Акваата а доажадаьдар ше сакхетаргхилча дена жа. Цхьабакъда, Акваата дуккхагІа бІаьхийча наьха дараш доажадаьдар. Советий Іаьдало ничарбаьнкхар дукка а цуй тІехьенна а яз бала: меца, хьога хилараш совгІа, жІале метта ца лоархІаш, цІаккха а дог ца айдолийташ, винкар-гІаттар хьайбан санка долаш ваьха, наІарга лела вийза Іазап. Е бІаькийчарна а е цар жера ваьллача Акваата а дага дацар, къахьегача наьха сий иштта лакха лоаттадергдола вама йоагІаргъ, аьнна. Бакъда, Ленина парте деррига хувца а хувцаш лаккхадаькхар къахьегамхой сий, царга делар Іаьдала доал, мехка кхел. Кхы мел долча вай мехкарча къамашца санна из кхавьар ногІий халкъага а...

1941 шу, бирса тІом. Кавказе гаргагІерт фашисташ. Тракторист хинна Наурди жега вода ший даьна —Акваата гІо де. 1942 шера бурунни аренашка кхоач Сталинграда го а беш хьатІехдаьнна мостагІчун тІема кизаш.

«Цхьа килограмм яат, цхьа бежая, цхьа - цаІ промышленни объект ма кхачийта мостагІчунга» яха парте тІахьехам дани дагалатт хІара советски сага. Шоаш леладеш хинна жа Іул Тиркагахьа лоалл Наурде.

ДІаух дІаьха деноши. кІираш, бетташ. Азербайджане кхоач Наурди ший жеца. Цхьа устагІа ца къастийташ расписках уж цитта дІа а дале юхавоагІа бурунни аренашка. Партилаьех дІа а кхийте тІом беш хул фашисташта дукхьа.

Цул тІехьагІа юха а сатем байна къахьегам. Даьхенна дукхагІа дулх, тха, Іоахарий. 1954 шу, ВДНХ, хьалхара йоккха бронзови медаль.

МассагІа хиннай уж цул тІехьагІа!? ВархІ бронзови медаль, шиъ дошои шиъ дотон. 1963 шера Социалистически Къахьегама Турпал хилар Ленина ордени дошо Седкъеи а луш! Царел совгІа, кхы а Ленина шиъ орден, Октябрьски Революце орден.

ЛархІа хала да Эсмухамбетов Наурде кхоачаш мел ду общественни балхаш. нахе, вай общественна цунгара доала беркат. Двазза вай республикан Лакхехьарча Совета Президиума член хинна, хІана яххазалагІа ва из Нохч - ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета депутат. Иштта, из ва парте Нохч-ГІалгІай обкома член. Шелковской райкома бюро член. Вай Даьхен ниІ-миІингера жа леладераш ух цун опыт дІаІомае. 1979 шера Херсонски области Новотроицки районера жа Іуй йоккха бригада хилар из волча жа дахнара кампани чакхьаллалца цунца болх беш, Іомалуш. Царца бар жа Іуй, зоотехникаш, осеменатораш, кхыбола специалисташ. ХІанз а доккха баркал йоах цар Наурдена. Йоах цунтара шоацта а шоай боахамашта а доккха беркат даьнадаь.

...Желашка гІолла хьовиаш чакхбаьнначул тІехьагІа, арабоалаш, чура цхьа ниІ дІа ца къоалаш хьавера оттара тІехьа воагІар.

— Вокле, Іайха йита ниІ леттІа хьатІахъовла, — аьлар Наурде. — Масса клетка а кІал улла ча а шелдерга цита гІолла чухьекха ма мехо.

Жа леладераш шоайла бІарахьенача Наурде аьлар:

—Дицца леланІ, новкъостий, вай балха тІа нийсденача зІамигача гІалато а доккха зулам де тарлулгах. Іоахарий зІамига долча хана иштта тІа ца къоалаш йитача наІаро а доаде тарлу мел хьийга къа. ХІанзза хьахинна Іаьхар цамогаш хилара, кхоачам ба шийла фо хьакхийтача а. ЗІамигача бера санна доал деза царна тиъаь пхиъ ди даллалца. Цу ханналца шоана лораде моге—дІахо кхера дезац шуа.

Жа Іунех цхьанне хаьттар:

— Наурди Акватовичі Наьна шура ца тоъаш долча Іоахарашта фу ду оаш?

— ДуккагІча даькъе шура ца тоъаш хул пиъ е кхоъ Іаьхар бе жий. ЦаІ мара Іаьхар боацар шортта шура йолаш хул. Цунах бокхабе беза эсалагІбар. Цул совгІа, массаза бІарг кхаба беза эсалагІа бахкаш бола Іаьхар малагІа ба хьожаш. Тахан, кхоана е лоима кхоачамилдал ца бенлача кІаьбиса тарлу Іаьхар.

— Хьогар жа массалагІа дахнаш да, — хаьттар Наурде цхьаннега.

— Эггара хьалха, — аьлар воахо.

— Хьо декхарийла ва хьахинна Іоахарий ца долийташ хьалкхеде.

— ТІаккха хьогардараш? — хаьттар цо цхьаькхавега.

— ШозагІа дахкаш да, — аьлар цо.

— Долче, 100 жийна тІехьа 135 Іаьхар бала торо я хьа. Уж хьалкхеде е деза. КхоалагІа дахкаш из долчо хІара бІаь жийна тІехьа 145 Іаьхар хьалкхебе боагІа.

Цо мел аьнар безаме тІаьдар хІаране. Цунах кхетаде хала дацар Наурди цар чІоагІа лоархІаш а сий деш а хилар. ХІаьта цунах тешаш ца хилча-м гаьнара уж Наурди волча ухарг а мича бар шоашта ца ховр довза, Іомаде.

Ала деза, укхаза бурунни аре, Шалковской племенной совхоза кулгалхоша мел еша вахара хьалаш шоай жа леладераштa Іалашдаь хилларах. Электросердал, кранах хьадоагІаш шийла хий, телевизор, радио—мел эшар долаш да.

Ди а бийса а ца къовсаш къахьегаш ва Наурди, цун новкъостий Мусауров Тангерини Эсмухамбетов Нуравн. Цар унх шера хІара бІаь жийна тІехьа 145-нел кІезигагІа доацаш Іоахарий хьалкхеде лерхІ. Плая 110 я. ТІайца декхараш — 130 Іаьхар.

— Хьанна хов цхьа бІаь ах бІаьннега тхо дІакхоачий а? — велакъеж Наурди Акватович.

...Ший низ бола тиъамаш шерра доврикадь уллаш я, шортта хьекхача бІаьстан мико хьеств, бурунни аре. Хьалла а Іоа а дажаш доахх Іулаш. Царца да цхьа устагІа ца къастийташ дика Іангара даьнна Наурде Іул а.

М.-С. ПЛИЕВ,
издархо.

Париже хиннача манифестаце дакъа лоацаш хилар бІаь эзар совгІа французски пенсионераш. Манифестанташа дІадийхар мехкарча ха яхача наьха вахара хьалаш тоаделта, бокххийча наха дола пенсеши пособеши тІатохилга, хІаьта иштта пенсе тІа бахийтара йола ха кІезигъелта а.

СУРТА ТІА: Парижа улицашкарча манифестаце дакъа лоацаш бараш.

АФП—ТАСС телефото.

ДУНЕ ЦХЬАН КІИРАГІА

США: КУРАЛИ ЭЗДЕЛ ДОАЦАШ ХИЛАРИ

Фордий бокъон дешах цаІ йолча конвенце статьяш кийчъаь яха езаш йолча Нью-Йоркерча конференце иттлагІча сессе балха саботаж ю ВІашагІкхийттача Штаташа. Нью-Йорке гулбенна 150 совгІа мехкара делегаташ дуккхача шерашка кийчдеш а ерригача пачхахьалхесий законагІа дола хьашташи бакъонаши мамогга дукхагІа чулоацаш а дола тІехьара бокъонца долла документ вІаштІехьдаьккха дезаш бар.

Цу дунен халкъашта юкъера лоархІам болча документа кулгаш лаьдергдола моттиги хая къоастаяь йоналаИ, цхьабакъда США пийсса 180 градус юха тІехьашнахьа лестар. Іаьдала керте эттача республикански администраце, дунен кхыча дерригача мехкашка курали ездел доацаш хилари дІа а хьоихаш, дІахкхайкадаьд дукхагІча даькъе барт а бай кийчъаьча фордашта йолча бокъон конвенцех йола ший уйла хувца лерхІаш ше хилар.

ХьалхагІа шийна тІаийцача декхарех шийтара яз юхаялара маІан гуш да. Вашингтоне къайлакхахьац дунен халкъашта юкъерча фордий бухера тІахьожам а боацаш пайдане оахкалаш яхара йола «бокъо» шоай хилийта гІерташ йолча американски монополей хьашташ кхоачашдера уж гІулакхаш леладеш хилар. Къайле йоацаш да дунен сообществахи ший договори декхарехи дош ца хеташ Вашингтон йолга хІанз цун оамала норма а хинна дІаотташ латташ хилар а.

Индийски океана хьакъехьара конференци гулъярах йола ООН решенеш йохаярах бола ниъ бІагалъяьна лелабеш я ВІашагІкхийтта Штаташ. ХІанзара администраци, Картер волча хана хиннача а чІоагІагІа, хьинар айдаь советско-американски гІулакхашта юкъера кхохкам кІаьдбара шерашка Іоа мел даь дика дар дохаде гІерт.

ОСВ-2 хьакъехьара договор а кхыйола соглашенеши договораши санна гаьнна тІехьашка даькхад. Оборона министра Уайнбергера дуккхача наха хьалхашка уттаду раьсташта духьаларча оборона средствашта довзув оттадара хьакъехьарча 1972 шерарча советско-американски договорах шоаш юхабоала йиш йолаш хиларах дола дош, хІаьта из лоархІаме дунен халкъашта юкъера документ йилла ха йолаш кичад. Кхы а чІоагІагІа хьанхашта къамаьлаш деш ва США пачхахьалхен секретарь Хейг. Американски журналистий группо «1972 шера яь соглашени юха юкцара цхьаннха хІама де лерхІаш дий?» аьнна хаьттача цо дукха уйла а ца еш кош деннад: «А, тхо башха сагота дац 1972 шера баь хиннача барта», аьнна.

Е хьакъхал кІезига долаш бале а е кІама кхетаде ца ховш бале а Вашингтоне лерхІ ВІашагІкхийтта Штаташ моллагІа а хІама де йиш йолаш я, цхьаннега а хаьтта хІама доацаш шоай безам бар де йиш йолаш я аьнна. Бакъда, цу тайпарча империалистски гІулакхашта цхьа санна дуккхаза а харцахьарча накъ тІа яьхай американски политика, хІаьта шеко йоацаш ала йиш я хІанз а цунга цу тайпара тІехьале кхоачаргья аьнна.

ВАКЪАХЬАРДАР МАЛАГІА ДА ЦА ХОВШ ШИ ДАГА БА АНГЛИЙСКИ ЛЕЙБОРИСТАШ

Английски лейбористски парти екъаенной. Цун мугІарашта юкъера дІакъастий парте аьттехьарча тиъама деятелий группа. Царна юкъе ба лейбористски министраш хинна Дженкинс, Оуэн, Роджерс, Уильямс, парламента 13 член. ДІакъаьстараш дІанхайкадаьд керда — социал-демократически парти вІашагІъалла хиларах, хІаьта цар яьча расчетех буржуазни либеральни партеца цхьана мехка политически аренера лейбористаш дІабаха безаш а я из.

Англе вахарерча цу событе классови маІан гуш да. ДуккагІбараш профсоюза членаш юкъе болаш хиннача лейбористски парте политически вахаре дакъа лоацаш хилар, цун аьттехьара кулгалхой доал деча класса хьашташте тешаме гІулакх деш мел болча хана английски буржуазе магийтад. Цхьабакъда, тІехьарча хана хьабе болх боацаш дукха нах болчен консерваторий правительства къахьегамхой хьашташте дукхьала фронтальни наступлени йолаьчен хьалашка партера аьрдехьарча тиъама понца чІоагІъеннай. Из бахьан долаш тІехьара хиннача конференце дуккха лоархІаме решенеш тІаийцай — «Юкъарча рынкана» юкъера Англи дІаллараx, адерни герз дІадаккхарах, национализаци яра шеррача программах яраш. ХІаьта, эггара керттера дар, къахьегамхой хьашташ дохнаш хиннача аьттехьарча тиъамо хьалле лелаелга дІадаккхара парте кулгалхой харжара порядок чІоагІа хувцар да.

Из бахьан долаш Англе хІанзарча исторе чухь эггара хьалха хьахиннай парти Іаьдала керте оттара, йола цун кулгалхоша монополешта дукхьала къовсам лоаттабергба, герзаш Іоадергдац, США агрессивни политика хьаллоацаргъяц яхаш дош тийнна ца Іеш шоаш денна дош кхоачаш деш а хургболаш йола реальни перспектива. Цу тайпарча перспективо дагадохийтар Англерча доал дерий Іаьдала экстренни гІулакхаш де.

Лейбористски парти скъалургІолаш провокаци а яь английски буржуази дог доахаш я социалистически хьисапе общество эргаккхара тІехьа лоаттабеча къовсамера боллой класса позици мельйларга. Дуккхал из бахьан чІоагІа айдаь хьаллаьцар керда социал-демократически парти вІашагІйоллар, ши парти йолча буржуазни системе либералашца цхьана шийта яхар деш йолча партнера традиционни лоархІамболаш из хургхилар дог а доахаш.

Цунца цхьана мел могар ду укхаза прогрессивни лейбористски правительствага Іаьдал ца кхачийта гІерташ. Цудукъа английски кепайоазоно массе тайпара хьалхьеш парте аьрдехьарча тиъамаш шоай уйлашка диллача дІакъастача социал-демократ лоадама бе-башха боацача «умеренни» оалаш бараштен юкъера вІашдухьаленаш.

Великобритане коммунистически парте хьадда харцахьа лаьрхІад расходьнинаш леладу тайшача балха тІагІолла дола гІулакхаш, хІаьта Англера аьрдахьаре болаш хьал а лаьцаб.

«СЪЕЗДАШ ШИЪ — КХОАЧАШДЕ ЛЕРХІАР ЦАІ»

Софе шиъ болх чакхбаьккхаб Болгарски коммунистически парте XII съездо. Съезда итогаш дегІаена социалистически общество хьалъяра наьнъагІера лоархІаме этап хинна дІаэттай. Съездо бакъдир халкъбоахама комплекс дегІайолаеча керттера лоархІамболаш промышленность хилар, къаьстта хьатІайоагІача пятилеткагІа 50—55 процент дукхагІа продукци арахеца лаьрхІа йола машиностроени а йолаш. Юрта боахаме керттера дарех лаьрхІа оттадаьд алата проблема кхоачашъелгех цун ларда тІа — сихха а эффективно а хьайбаш леладелга дегІадоаладарп. Отчетни доклада тІа БКП ЦК Хьалхара секретара Т. Живкова белгалдаьнна махилалара, Болгарски коммунистически парте массе хана а лаьрхІад социалистически экономика дегІайоалаелга халкъ материальни духовни эшарашца кхы а дикагІа Іалашдара, саг массе оагІорахьарен гармонични дегІавоалавара йола средство санна.

Болгаре социализм хьалъяра эргІанара декхараш дукъацача хане съездо белгалбаьккхар цун кхеташ выводашех керда коталонаш яха болгарски коммунистий дегаш айдеш йолча КПСС XXVI съезда Іалаьмате боника лоархІам. ВКП лакхехьарча форума берриггa болх чакхбаьлар «Съездаш шиъ — кхоачашде лерхІар цаІ» яхача девизагІа вешта аьлча из да — машар Іалашбарг коммунизм хьалъяри.

Болгарски коммунисташа, шоай халкъа лоІам хьа а хьохаш, торжественно хьанхайкадаьд парте XXVI съездо дІахо дегІайоалаь йола КПСС машара Программа Болгаре къахьегамхоша шоай программа санна тІаийца хилар. БКП берригача балха юкъе керттердар хила а хиннад долаш а да Советски Союза Коммунистически партепара, советски халкъацара вежарашка дола гІулакхаш массе оагІорахьара чІоагІделга.

Цу наькъагара лоархІаме белгалонаш хиннай отчетни юкъагІа 1977 шера болгарски партийно-правительственни делегаце Советски Союзе яь визити 1979 шу долалуш Л. И. Брежнева Болгаре яь визити. Цар итогашта тешал ду вай партейн пачхахьалкхеннийн кулгалхой — Л. И. Брежневен Т. Живковен — контакташ, вІашагІкхетараш, беседаш КПСС-ен ВКП-ан, СССР а НРБ а массе оагІорахьара цхьана лелдеча гІулакхий политически компас санна хІама хилара.

БКП XII съезда решенеша цІаьхка а къаьгта хьахьекхар болгарски коммунисташ шоай революциони традицешта, марксизмана - ленинизмана, пролетарски интернационализмана тешаме хилар. Керда вахар хьалдеш доаллача болгарски халкъа доакхий толамаш — социализм боарин боацараш дукха торонаш йолаш хилар къаьгта хьахьокхаш дола масал да.

Г. ШИШКИН,
(ТАСС).

Дунен халкъашта юкъера заметкаш

ЦХЬАН МЕДАЛА ШИ ОАГІУВ

Дукха хьалха - тІахьа йоацаш цхьан хана хьачар телетайпе ши хоам — Вашингтонерен Исламабадерен. Хьалхарчу тІа—США правительства официальни вихалашта заявлени яьй ВІашагІкхийтта Штаташ Пакистана «М-60» яха танкаши «F-15» оалаш йола истребителаши яла лаьрхІа я аьнна. ШоллагІчу тІа — Пакистана тІема администратора инарала Зия-уль-Хака дІакхайкаду мехна правительства реорганизаци яра керда шерра нах юкъе болча правительствана формировани яра.

Уж шакхе а хоам цхьан медала шии оагІон хьисапе лархІа белам болаш ба политически обозревателаш.

Карарча шера хьалхарче беттанашка тІа-тІа талхаш хьадевад Пакистанера политически экономически хьал. Цахаддаш дукхагІа хулаш латт хІанзарча тІема режима политикана а цо политически Іаьдала узурпаци яра а раьза боацараш. Совцаш яц забастовкаш, Мултана, Лахора, Равалпинде, Кветта, Пешавера, кхыча городий дуккхача университеташнен колледжашнен антиправительственни лоъувтех студенчески демонстрацеш чакхъяьккхай. Полице йий-тай укхаза бІаргех хий ухийта газ чхьогараши.

«Гардиан» яхача английски газето беча ховмагІа, мехка дегІаухаш латта оппозиционни болаш бІарча сере полицейски акцеш а яь подполье бахийтай. ТІема организаце массехк кІирагІа лийца чубеккхаб, дІа - юха ца бохийташ совцабаьб, шо-шоай цІагІа боллашехьа гохаьа ха а оттадаь лийцарий хьисапе лоархІаш лелабу мадарра аьлча дукха ха йоацаш «Демократи юхаметтаоттара болаже» вІашагІкхийттача политически партий берригa кулгалхойн дукха аттаргаш.

Мехка политически стабильность ца хилара чІоагІагІа Іатть Пакистана сихъаь латтача милитаризацеца дувзаденна экономика чІоагІа халача хьала тІа нийсъялар. Къаьгта могаргдолаш болча берригача бахача нахах ахаш хьабе болх боацаш ба, хІаьта инфляце боарам — 11,6 процент. Торгови баланса дефицит астрономически цифрага — дукха хІама ца эшаш 3 миллиардагІа кхоачача мехко ший ах бюджет тІема кхоачо арга дІаухийт.

ТІема администрацех белхача мыьла тайп - тайпарча тІоамий тешам боври цар из хьал ца лацари бахьан долаш тІа-тІа совйоал цун изоляци. Дентара дента дукхагІа хул Іаьдал къамаи ассамблейнех провинцей закона ардовша ча собранештен карадахийтар дІадехаш бараш. Правительства дукхаларча выступленей бухь бе гІерташ, инарал Зия-уль-Хака дІаккхайдаьд мехка боваш бола г... литически деятелашш оп... йола технократашш юкъе болаш йола керда шеръяь министрий федеральни кабинет хьалий аьнна, хІаьта из деш дукха лоархІаме посташ ... мара вихалашка йитай. Инарала заявлени къоча бесса керда кабинет вІашагІйоллар дІадехаш дар «мехка юкъер парламентски хоржамаш д... йиш ца хиларо. хІана аьлча хІанзарча хьалашка хоржамаш дарах къамо ше-шийн тохар санна хІама хургдар мехка хаоси нетаргши а оттабеш».

Режим стабильни ца хилагІа эггара хьалха США-гар... а дехаш доаьол дахьарча ш... тиъама кІал лаьцаранкар... гІо даха дезаш ва тІема а... министрацина керте латте... Режим хьаллаца гІерташ Пакистана 1,6 миллиард доллар юхалург ахча дала лаьрхІа США-с тІахьонам лоаттабер... йолча Дунен халкъашт... юкъерча валютни фондо. Цхьан мехка саьла дукха ахча духхьашка хоц цу организаце.

Вахьан доаааш да. Вашингтон Къулбахьан Аверчен Парсидски залива районерчен ший форпостех йар да океан дахьара стратегаш керда деаш лаха арабоашара бехьен. Стаена яьор Пакистан Саудовски Аравиен. Саудовский ахчен американски герзе хилча, йаьора «Нью - Йорк таймсо» «доккха а дика Іомадаь а йолча пакистанени эскаро шийгара доагІа дакъа лоацаргдар оборона гІулакка юкъе» (деша — американски хьешташ лораеча).

Пакистан керна гІалат яьнаац Вашингтон. Цул совгІа, регионна реакционни режимашна а дакъа лоацаш йола тІема блок хьаярах йолча американски идей «толпач» хинна Зия-уль-Хаках. ДІадахача шера декабрь бетта цу гІулакха яь переговораш хилар Исламабаде саудовски наследни принцаца Фахдаца. Карара шу доладенначa хана пакистански режима керте латтар ше хилар Гаргарчен Юкъерчен Малхбузен алх мехка — Кувейте, Турце, Иордане, Катаре, Бахрейне, Омане.

Пакистана правительство халхьо хьал ца лоацаши авторитарни яле а, белгалдоахар дукха ха йоацаш «Лос-Анджелес таймс» яхача газето, США гІулакха американски хьашташ хьинаре чакхдаха кийча йола а могаргдола а цу регионера цаІ мара йоаца пачхахьалкхе я из.

Вячеслав ТОПЧИЯН.
(АПН).

МЕКСИКО ХЬАЛЛОАЦ СССР МАШАРА ИНИЦИАТИВАШ

Мехико хилар мехка президента Хосе Лопес Портильо пресс-конференци. Цига цо хьоахайир массехк дунен халкъашта юкъера проблема.

КПСС XXVI съезда корта хъоста Л. И. Брежнева йоалаьча Кхерамзлен Совета членаш йолча пачхахьалкхений эггара лакхагІарча кулгалхошен из гІулакх хьашт долча кхыча пачхахьалкхений кулгалхошен дакъа а лоацаш йола ООН Кхерамзлен Совета лаьрххІа йола заседани гулъяра чулоацаш йолча дунен тІара хьал тоадара, тІом ца хилийтара наькъаш лахара хьанъехьарча инициативаех долча АПН корреспондента хаттара жоп луш, мексикански пачхахьалкхена керте латтачо яь заявлени:

«Аз лерхІ, тахан вайна нийсденнар мо долча хьале дІайолаеш йола еррига машара инициативаш дика лархІа езаш а аьнна. Сона гертара нийса хетт цу тайпара йола предложенеш уж лоархІаме проблемаш къестаяра хьальча дунен халкъашта юкъерча организацешка уттаяр. Сона хетачох, машар гІулакха бехктонхаме бола пачхахьалкхений кулгалхой декхарийла ба цуй масштабаш мел хургья тахан хьала хала долаш йолча катастрофах вдамле лораяра де Іиш мел яр де.

Мексиках дийцача, оаха хьаллоацаргда лаьттарча халкъашта чакхдаха лерхІаш дола деррига машар чІоагІбара тІадерзадаь гІулакхаш».

Хосе Лопес Портильо иштта аьлар апрель бетта США президентаца Р. Рейгаца вІашагІкхийттача хана машара тІаэтта кхерам, экономически а царца хьоасена йола социальни а проблемаш къестаяна ярт ца хилар, Гаргарча Малхбоалера хьал, юкъарчал доацаш Мексика кхоачаш йола Центральни Америкера кризис санна доле дешаш дувца лаьрхІа ва ше аьнна. Оаха тІагІертта дувцаргда, кертагІдаьнкхар мексикански президента, Мексика дунен халкъашта юкъерча аре хьаллоацаш йола керттера нормаши принципаши лархІаиза яргІолаш ца хиларах.

Уж принципаш, белгалдаьнкхар Х. Лопес Портильо, укх тайпара я: хІара ший мукъагІа хилара къовсам лоаттабеча халкъа „бокъо“ я ший правительство харжа, ший кхел къоастае. Тхо вІашш чурча гІулакхашта юкъе ца гІертара, къовсаме дешаш машаре къестадара тІехьа да. Тхо вай вахара керттера система бокъо хилийтара тІехьа да. Нагахьа санна адамие йІаьххача хане яха дага яле, цо ларде лувца еза хьейна хилча хала хетаргдар наха хилча ма ла, хьайна дича лоалургдоацар наха ма де аьнна йолча дошо правила кІийлен тІа летта бокъон нормаш. Оаха лерхІ юкъе ца гІертар вай планета тІарча нийсача а бакъахьарча а порядка кІийле хила еза аьнна.

Мексика раьза хургьяр Центральни Америкен Карибски бассейнен, деррига ча дунен тІа а санна, массе а кІийлен тІа дилла а цаздДІш а цхьана гІулакхаш леладе, вешта аьлча, ше Никарагуаеи Куба юкъе йолаш йолча кхыча пачхахьалкхенашцеи оттадаьраш санна дола гІулакхаш.

Мехико.

Нина ВАСИЛЬКОВА,
АПН спец. корр.

ХЬУВКЪАМ ДИКА ХИЛИЙТА

Комсаш кхеара лостам болаш я Гудермесски района «Новогрозненский» совхозе, комсаш лаьттанна кІалхара хьамукъайоахаш, уж йолаш, шпалерах хьалъехкаш боахи.

ХІанзале кхо бІаь гектара тІара комсаш хьамукъаьяхай. Из болх геттара сихен дикен чакхбоаккх механизатораш Успанов Іале, Колоев Іни-Іале, Элипханов Ахьмада.

Комсаш йоІарашна юкъе балха норма кхоачаш ца еш цхьаннха саг вац. ХІаьта царна юкъе а хьалха ба Бахуева Кемиса, Саиева Розан, Даудова ХІинжан. Дийнахьа юкъера лаьрхІача 150—170 комса кІа кхоаю царех хІарар, норма 130 йолаш.

Иштта овсаре къахьег комсаш хьалъехкаш боахкача Абдулмежидова Аминатей Адиева ХІинжанси. Царех хІарар дийнахьа 420—440 га хьалъехка кхоаю шпалерах, норма 380 йолаш.

— ПланагІа 25 балха дийнахьа чакхдаккха дезаш да бІаьсти комсий бешамашка де дезар. Цхьабакъда, тха къахьегамхоша из ха цхе денна лоац а еш деррига балхаш 10 апрель хьатІакхачалехьа даь даха дош деннад, — йоах совхоза керттерча агронома А. Элипханова.

Комсаш йозаш кхыйола культураш Тепсуев Асланбека кулгалдеча совхоза кхоалагІча отделене кхею. ТолагІа йолча агротехнически хана 330 гектара тІа бІаьстан юкъе юе культураш дІайийна а яьха хІапз силоса лаьрхІа хьажкІаш дІаювш ба механизатораш Хирханов Сайд-Мохьмад, Булычев Гели, Алиев Микаил. Дийнахьа 14—15 гектара тІа дІаюв царех хІаране хьажкІаш, норма 7 гектар йолаш. ХІанзале 60 гектара тІа дІайийнай из культура, хІаьта еррига а цу бІаь гектаре тІа хургья.

Цу отделене чуйоагІаш я А. Бустаева кулгалду доакъар Іалашдеш йола бригада а. ХІанз бІаь гектара тІа кхееш йола раис чуэцара кийчо еш я цун коллектив. Из болх 12 — 13 апреле дІаболабе лерхІ. Раис чуйица мукъдаьннача кхай тІа ала лаьрхІа суданка дІаюргья.

М. ХАМАТХАНОВ.

Кхалнаьха къахьегама хьаштий – хІара денна терко

ЭСТОНСКИ ССР. «Марат» яха Таллински производственни объединени — мехна йоккхагІьярех трикотажни предприяти я. Шера цо арахецача продукце боарам 48 миллион сом совгІа ба. Объединене чІоагІа йоакхо из болхлой къахьегамен бытен хьалаш тоадара. Укхаза кхалнаьха къахьегам аттагІа хургболаш цел дар терхалдеш да, хІана аьлча предприяте болх беш уж дукхагІа боландаь.

Объединене шерра, паргІата цехаш реконструкци яь а лакхе оасарле йолча хІанзарча оборудованеца кийчъяь а я. СапаргІата доашхаш, хоза кийчъяь я салоІаш йола моттигаш.

Болх сеца салоІача хана, чІоагІа къахьийтачул тІехьагІа паргІатача кафе ІохайІа кофе мела мала, хІаьта делкъайта хІама дуача хана йоккхача столове чам болаш хІама даа йиш я укхаза. «Марата» болхлошта гІулакх деш я лазар ца хилийтаран дарба даран бокиха лоархІам бола здравпункт - профилакторий. Болх беш я парикмахерске, сберкасса, хьайийллай кхачан продуктай тяка.

Юкъера лаьрхІача социальни гІуланхашта предприяте шера дІадохийт 200 эзар сом тарга ахча.

СУРТАШ ТІА: 1. Синкевич Татьяна хьалха латта бригада берий трикотаж тегача участке къахьегаш я.

2. Болх сеца салоІача хана предприяте кафе саьоІаш ба шоацц Неугин Галинан Хаак Натальян.

3. «Марат» яхача объединене сийрдача цехашка оттаьй хІанзара лакха оасарле йола оборудовани.

В. РУДЬКО суртий.
ТАСС фотохроника.

Тахан–унахцІено лораяра Дерригдунен Ди

ЭГГАРА ЛОАРХІАМЕГІА ДОЛА ГІУЛАКХ

УнахцІено лораяра Дерригача дунен ди дезду хІанз 33 шу доалаш латт. УнахцІено лораяра Дерригача дунен организаце (ВОЗ) устав тІайийцад 1948 шера. Дунен медицина карагІдаьнарашка хьажара, медицински знанешта пропаганда яра хетадаь да из. ВОЗ-а хьеначa хоадамболича цхьан медицински проблемах чакхдоаких ва. ХІанзарча цІей дезна — «2000 шера массана а унахцІена хургболаш».

Укх шера даьча берий цу хана 19 шу дарrда, тІом хьалехьа хьалха хинначар — 60 шу, тІом чакхбаьнначул тІехьагІа баьчар — 49—53 шу дьына хургда. Уж унахцІена, могаш хилба яхилка да из.

Дерригача дунен унахцІено лораяра организаце духха нъахьег инфекционни, дегалсиниахьнийн, ракоин санна долча лазарашта дарба деш, уж ца хилийтара профилактика еш, уж лазараш хьахиира баххьанаш тохх.

Халкъа унахцІено лорае йиш яц гонахьара Іалам лора ца деш, санитарни гигиена йоацаш. Цу дешашка хьож Дерригача дунен унахцІено лораяра организаци. Кхалнаьха, берий нъахьегам, наьнал лорадара къьаьста бокиха терхам тІалоаттабу цо.

КПСС XXVI съезд хиннача шера дезду советски наха унахцІено лораяра Дерригача дунен ди. Цо, хьалхарча съездаша санна, наьха унахцІено лораяра де дезараш хоадамболлаш къоастадаьд. Коммунистически партен Советски правительстваси советски наьха унахцІено лораелга эггара шир лоархІамегІа долча социальни деихарех ца! лоархІ.

[Иэшни] Іаьдал эттача хьалхарча деношка деза хьабоагІа къахьегамхой унахцІено лораяра программа. Дунен тІа эггара дьалха мах боацаш шир гражданашта дарба делга тІаийцар вай мохк ба.

Сийлаьь-йокиха Октябрьски социалистически революци яьначул тІехьагІа вай мехка хинна хувцамаш къаьгга хьальоах Нохч-ГІалгІай республике дарбан-профилактически учрежденишт дегІа ахарга хьежача. Советий Іаьдал даллалца нохчийн гІалгІайн къамех бола лораш хиннабац, хІаьта кхача къамех бараш а массехк саг мара а вацар Нохч-ГІалгІайчене къахьегаш. Тахнарча дийнахьа лорий дарба доацаш цхьа юрт, цхьа саг вац республике. Наьха унахцІено лораеш лакха квалификаци йолча лорий бІарча эскар да вай республике.

Наьха водаш-воагІаш хьача гу цІеча шІарга символически знакаш. Цар хьахьох эггара гаргагІа йола дарба ду учреждениш мича я, цига дІанхача мел наьхь ба. Эшачоа укхаза цу сахьате медицински гІо-новкъостал ду. Нагахьа санна лакхагІа квалификаци йола гІо эшаш моттиг хилча самолетаца оарц а доагІа.

УнахцІено лораелга республике мел дегІаденад хьагхьоих сихха медицински гІо деча больница бакхо. Цамогаш хиннача, лозаваьча дарба де мел эшар да укхаза. Кхо хирургически отделенеш кІалхисачоа дея а бусе а гІо де кийча я. ХІара отделене эшаш мел йола оборудовани я укхаза, болх беш ба лакха квалификаци йола лораш, анастезиологаш. Дея а бус а ха тІа латт травматологаш, кардиологаш, гинекологаш, реаниматораш. КІалхисар сихха больнице хьахохачаве массаза а кийча я машинаш, цу тІулакха бригадаш вІашагІъехкай.

УнахцІено лораеча лоархІаме дакъа лоац поликлиникаша, хІара поликлинике хІана яц аьнна я терапевтически, берий, нерви, бІаргий, хирургически, рентгенологически, физиотерапевтически отделенеш.

Юкъарчал а доацаш къахьегамхоша яйха бувзам болаш ва участкови лор. Промышленни предприятешка ва цехово-участкови терапевт.

Поликлинически службаша хаддаза чакхйоах дарбанпрофилактически мероприятеш. Уж чакхйоахача хана терналъю сига яьша ха, вахара а къахьегама а хьалаш. Диспансерни группашкарча унахоашта лазар вІоарглургдоацаш цей хан-ханналь профилактика ю.

Нохч-ГІалгІайчен къахьегамхой унахцІено лораеш ба йоккха балха опыт йола лораш. Царна юкъе ба Нохч-ГІалгІай АССР а РСФСР а заслуженни лораш, дукханешта деннад паччахьалкхен доккхий совгІаташ. Республике дукха ба хьалхарча а лакхерча а категоре лораш. Каст-каста хулача республикански, городской Іилманпрактически конференцешка цар дІайовзайт шоай балха опыт, медицине кердадар.

Лораша, медицински балхахоша хаддаза лахкъю шоай балха гоавал, идейни боарам. Укх шера цхьа лорий говзал лайкъеча совоин йолча балашна кердадар Іомадеш хул лораш.

Барт тайна йолча лорий йоккхача коллективо хьнаре беча балхах доаиха берат хьаьнад. ЦІендаь дІадаьлад инфекционни дола дукха лазараш, наьна вахара хе йІаьхъаьй. Къаьстта терхам тІалоаттабу берий вахара. Из наьна вер чу хьахалча гІоне доаиха а хиина дІаотгалца диспансерни учете латт. ЦІай хан-ханнахьа нуй мел эша дарба ду.

КПСС XXVI съезда решенешка бокиха терхам тІабахийтаб наьнал, берал лорадара. Уж решенеш вахаре кхоачаш а еш, дукха ха йоацаш КПСС Центральни Комитетон СССР Министрий Советон тІаийцаб «Бераш долча дезалашта новкъостал чІоагІагІа дара де дезарехи», «Бахача наха социальни Іалашо елга дІахо тоадара де дезарехи» бола сощам. Цу тІа лаьрхІад бераш долча дезалашта паччахьалкхен новкъостал чІоагІагІа дара кхы тІа а гІулакхаш де. Бераш общественни а дезале а хьалкхедар дингІа вІашн тардергдолаш а, болх беча нохчий хьал аттача доаиххаргдолаш а новкъостал де.

Коммунистически партен советски паччахьалкхен халкъа хьалтоаро айяргахьежна цар унахцІено а чІоагІлургья. Из тешам ба хІара советски саг 2000 дола шу хьаіІакхоачаш могаш, унахцІена хургхилара.

Ф. АХИЛЬГОВА.

КАГИЙЧА НАЬХЕИ МЕХКАРИЙИ ТЕРКАМГА!

Академика М. Д. Миллионщиков цІерагІа Грозненски мехкдаьтта институт ДІАКХАЙКАДУ 1981—1982 деша шера вечерни факультете деша студенташ тІаэца хьалер

СПЕЦИАЛЬНОСТАШ:

Мехкдаьттен газ йоаллача моттигашкара геологин тохкамаш (арахец лоаман инженераш-геологаш).

Пайдане оахкалаш йохкача моттигашка хІамаш лахарен тохкамаш дарен геофизически методаш (арахец инженераш-геофизикаш).

Мехкдаьттен газа йоаллача моттигашка балхаш дара технологии комплексни механизация (арахец лоаман инженераш).

Мехкдаьттан газовни промыслай машинаши оборудовании (арахец инженераш-механикаш).

Промышленнии граждански гІишлошъяр (арахец инженераш-гІишлояхой).

Экономикнен мехкдаьттан газовни промышленность вІаштІехьъаьккхари, укх специализацегІа:

Мехкдаьтта доахачен газ йоахачен предприятей болх вІаштІехьбаккхари планировании (арахец инженераш-экономисташ).

ТЕХНИЧЕСКИ ЮКЪАРА ДЕШАР ІОМАДЕШ ЙОЛА СПЕЦИАЛЬНОСТАШ

а) Машиностроительни поток;
б) энергетически поток.

Вечерни факультете заявлене дІайийо 1981 шера 20 апреле дена 31 августа кхачалца.

Деша дІачуэдара правилаш ерригача вузашка цхьатарра я.

Ца кхетар хатта йиш я укх адресагІа: г. Грозный, ГСП-2, НГІАССР, Революце проспект, № 21, приемни комиссе. Телефон 2-16-15.

ТЕЛЕВИДЕНИ

7 АПРЕЛЬ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.30 — «ІуйраннарагІ гимнастика.
8.15 — «Дай-воаний, шоана!».
8.45 — «Городаш а, шераш а» яха художественни фильм. Хьалхара серь.
10.25 — «Сервис — шоана де деш». Документальни фильм.
11.05 — Концерт.
11.35 — Информационни программа.
14.30 — Кердадараш.
14.50 — УнахцІенаш Дерригдунен Дена лоча «Красноярски балнеогрерь», «Друрга нарга хаттар», «Даг тІахьожама вІалла» яхача документальни фильмай программа.
15.40 — «Хьешаро Іалам».
16.20 — «Малаш дола Рона Турасена». Фильм-концерт.
16.35 — «Фу а машта а Іомалу ПТУ».
17.15 — Советска - чехословакий космическа экипаж урагІахарех дезду стартна тІехьагІара денош а шераш а» яха документальни фильм (ЧССР).
17.45 — Фехтованех бола дунен халкъашта юкъара кхь. Рапира. Кхалнах. Москвера передача.
18.00 — «Алгоголизм. Мора бала да».
18.35 — «Даьрша хар ва», Киножурнал.
18.45 — «Тахан дунен тІа».
19.00 — КПСС XXVI съезда сощамаш кхачашлургда. Передача дакъа лоацаш ва КПСС XXVI съезда делегат, КПСС Свердловски обкома хьалхара секретарь Б. Н. Ельцин.
19.15 — «Гіьмара а малра а цхана».
20.00 — Ю. А. Гагарин космоса ваха 20 шу дизарга. «Космически бІаьшера «Тахьаьхай ваттІошта» яхача телевизионни документальни фильма премьера. ШоллагІа фильм.
21.00 — «Ха».
22.00 — Футболах бола СССР чемпионат. «Шахтер» (Донецк) — «Динамо» (Киев). Дешашкара передача. ШоллагІа тайм.
22.45 — «Тахан дунен тІа» яха информационни выпуск.
23.00 — Футболах бола чемпионат «Динамо» (Москва) — «Арарат» (Ереван). ШоллагІа тайм.

II ПРОГРАММА

8.00 — Передачай программа.
8.05 — «Шахматни школа».
8.35 — 9.35 — Советски паччахьалкхе а бакъоний а лардаш. 8-гІа класс. Уголовни бакъонаш.
9.05 — 14.30 — Дешара кинна оагІонаш. Къулбехьен Европа. Акмоникна а Балкански а оагІонаш.
10.05 — Французски мотт.
10.35 — 11.05 — Физика. 10-гІа класс. Физика а Іилман-технически революци а.
11.05 — ПТУ дешархошта. Л. Н. Толстой. «ТІоми машар». Романа хьахара метера.
12.05 — Студенташта-заочникашта. Лакхьхара математика. 3-гІа курс.
13.30 — Доал дара ловзи школа. Болх бе Іомавалар.
14.05 — Подготовительни отделене ладугІархошта. Математика.
15.10 — Ээнча атлетиках бола РСФСР чемпионата финал.
16.10 — Мультфильм.
16.30 — «Иван Пырьева яха документальни фильм.
17.30 — «Сийлах-доакха моттагІа хьадоаладар».
18.05 — Іилман-популярни фильм.
18.35 — «Нохч-ГІалгІайчу гІоллаь».
18.45 — «Дунен халкъашта юкъера обозрени» (гІалгІай меттала).
19.00 — ДІалоах Дунен халкъашта юкъарча конкурсий лауреата Н. Гаврилова (фортепиано).
19.15 — Хоккейх бола дунен халкъашта юкъера турнир. СССР шоллагІа вІашагІтеха команда — Чехословакиех шоллагІа вІашагІтеха команда. ШоллагІа а кхоалагІа а периодаш. Ленинградера трансляци. Перерыв (19.30) — «Бийса дикаьха хийла шун, бераш!».
21.00 — П. И. Чайковский. Концерт.
21.40 — «ШоллагІа хьашнахь» яха телевизионни духагІерен бола художественни фильм. Хьалхара серь.

8 АПРЕЛЬ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — ІуйраннарагІ гимнастика.
9.05 — Центральни телевидени Ерригсоюзни радион Москвача берий хора фильм-концерт група концерт.
9.55 — «Городаш а шераш а» яха художественни фильм. ШоллагІа серь.
10.35 — «Киноюкъаьба клуб».
11.55 — Кердадараш.
14.30 — Кердадараш.
14.50 — «Хьа тІахьаьхаш — хьа сийлахь». Кинопрограмма.
15.30 — «Эрсий хьамаьл».
16.00 — «Шахматни школа».
16.30 — «Мичад ва. зурнанча».
17.00 — Б. Мартину — фортепиании квартет. Чехословакера передача.
17.30 — «Кагорнай апрель».
18.00 — «ХІара сурта тІа мах ба».
18.45 — «Тахан дунен тІа».
19.00 — «Июльски бригада» яха телевизионни очерк.
19.25 — Футболах кубок хьаькарий кубок. «Динамо» (Тбилиси) — Фейеноорд (Голландия). Тбилисера передача.
21.00 — «Ха».
21.35 — Халкъа инструментий оазаш. Гитара.
22.00 — «Тахан дунен тІа» яха информационни выпуск.

II ПРОГРАММА

8.00 — Передачай программа.
8.05 — «Дай-воаний, шоана!».
8.35 — 9.35 — Обществоведени. 10-гІа класс. ХІанзарча этапера идеологически къовсам.
9.05 — 14.35 — Педагогически говзала урокаш. Юкъарайарча школай хьехархочун С. Е. Красновай балха опыт.
10.05 — Немецки мотт. Дешара 2-гІа шу.
10.35 — 11.35 — История. 9-гІа класс.
11.05 — ПТУ дешархошта. Хинд-Шаллоева. Адатана хьекса.
12.05 — Студенташта-заочникашта. Инженерни графика. 1-гІа курс.
13.30 — Философи. Социальни революци.
14.05 — Подготовительни отделений ладугІархошта. Физика.
15.05 — Б. Лавренева вахари а творчества а оагІонаш.
15.35 — Зорни — хьадарочунь. История. 8-гІа класс. Спартака гІаттам.
16.22 — Юкъара биологи. 10 класс.
17.30 — КПСС XXVI съезда материалаш Іомадарашта долча новкъостала. «Ленински новкъа» яха документальни фильм.
17.30 — Нохч-ГІалгІай АССР МВД коллективаш йовзийтар вІашагІкхетар.
18.05 — Атеистически тема: Керда обрядаш вахара метта (нохчий меттала).
18.20 — «Нохч-ГІалгІайчу тІола».
18.40 — Іилман-популярни фильм.
18.55 — Хоашаш, реклама.
19.00 — «Юрта сальот».
20.00 — «Бийса дикаьха хийла шун, бераш!».
20.10 — «Дунен халкъашта юкъера панорама».
21.00 — Московски паччахьалкхен филармоне академически симфонически оркестра концерт.
21.40 — «ШоллагІа хьашнахь» яха телевизионни духагІ бола художественни фильм, [illegible] лагІа серь.

РАДИО

7 АПРЕЛЬ

6.00 — «Юрта Іуйран» (эрсий меттала).
7.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор.
7.25 — «Сердало» газета обзор.
7.30 — «Атенат Чанова», Заррсоева (гІалгІай меттала).
8.25 — Хоамаш.
8.30 — «Пятилетка къахьара шу». Беседа (нохчий меттала).
8.45 — «Социалистически яхь шоргІа йоаржаш» (нохчий меттала).
9.15 — «Тоега кхаду» яха радиовыпуск (эрсий меттала).
9.20 — «Къона замалш» (гІалгІай меттала).
10.00 — «ЦІена моттиг лаам» (эрсий меттала).
10.15 — Урус-Мартановски районера лелачен Мичурина цІерагІа йолча совхоза коллективни дела концерт (нохчий меттала).
18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гІалгІай меттала).
18.30 — Ашараш (нохчий меттала).

8 АПРЕЛЬ

7.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор.
7.25 — «Ленинан некъ» газета обзор.
7.30 — Хоамаш.
8.25 — «Мехк экономически социальни дегІабора кертерча долстамий мугІара тІехьа» (эрсий меттала).
8.00 — Госпаснобъединенни хьаьбан лелачен Б. Базаевна вола музыкальни радиооткрытки (нохчий меттала).
9.15 — «Ерригсоюзни субботник хийча еш да вай» (нохчий меттала).
9.30 — «Микрофонаца Грозненски гІалла» яха радиовыпуск (эрсий меттала).
10.00 — Передачай программа. Хоеттамах бола хоам (эрсий меттала).
10.01 — Халкъа тІехьонан дІалхьан ба» (гІалгІай меттала).
10.30 — «Советски хьехашера махара» (эрсий меттала).
10.40 — Ашараш.
10.45 — «Дута кхашна». Корбоноценко (нохчий меттала).
18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гІалгІай меттала).
18.30 — Ашараш (нохчий меттала).

Хьаштий

Тахан республикнен Грозненен гІолла хувцалуш моргхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, малхбузехьара секунда 2—7 метр сихха мух а хьекхаш, фегара температура 5—10 градус. Грозне 7 — 9 градус йовхал а йолаш-ха хила мег.

Кхоанен ломмен тІераовлаш моргхаш а йолаш, наг-нагахьа догІа а делхаш, цкъаза лоа а доагІаш, цхьацайолча моттигашка дохх а довллаш, малхбузехьара секунда 5 — 10 метр сихха мух а хьекхаш, фегара температура бийсаша — 3 +2, деношка +1 +6 градус йолаш ха латта тарлу.

Метеостанци.

ФЕ ХИЛА

Наькъашна хулача дерригача зуламашта юкъе 35 процент дараш боарацал сихагІа водителаша машинаш лелаяр бахьан долаш хулаш да. Укх шера тІехххьарча шин бетта наькъашна лелара йола из правила телхярах Нохч-ГІалгІайчене 19 авари хиннай, цига 11 саг вийнав, 20 саг лозаваьв.

ДукхагІча хана машинаш водителаша сиха лелаю цхьаннахьа сихха дІанхача гІертача хана е цу тІулакха тІехьале мишта хургья аьнна уйла ца еча хана.

Шалински районерча Майртуп яхача юрта вахаш волча Э. А. Висаева Ростов—Баку яхача новкъа сов сиха лаьлла шир «Жигулеца» водаш ва нийсъе кхоа ца веш машина гаьна тІатехай. Цига тІакхаьчача автоинспектораша гучадаьннад боарамал сихагІа Висаева машина лаллалрах из авари хиннилга. Водитель цигга веннав, хІаьта цун пассажир чІоагІа лозаваьв.

БІаьсти йІоахъяла йолаелча мотоциклай даьша шоай машинаш араьяьхай, хІаьта из бахьан долаш наькъашкара зуламаш лахх а деннад. Мотоциклаш лехкараштa уж ца лелаш латтача юкъа йиццъеннай цхьайола правилаш. Шалински юкъерча школа хьехархочо В. А. Хаджиева М-72 яха мотоцикл юрта юкъе гІолла сихха лаьлла водаш кІалтІакхессай. Водитель а цунна тІехьашка ваьгІа саг а чІоагІа лоза а, бах больнице бихьаб.

МТ-9 — Днепр яха мотоцикл кІалтІакхессай Наурски районерча «Стальский» яхача юрта вахаш волча А. С. Кужулова. Из лоза а ваь больнице вихьав.

Шир мотоцикл легковой машина тІатехай Грозненски района «Пригородный» совхозе болх беш волча Л.-А. В. Мальсагова.

Укх шера 1 апреле дена 31 мая ккачалца чакхдаргдолаш да наькъашка лелара кхерамзален Ерригсоюзни хьажар. Республике вана хІара саг декхарийла ва из хьажар дингІа чакхдаккхара новкъостал де.

Чакхдаьннача кІирагІа (26 марта дена 2 апреле кхачалца республика наькъашка 17 авари хиннай, 5 саг веннав, 16 саг лозаваьв.

НГІАССР МВД ГАИ.

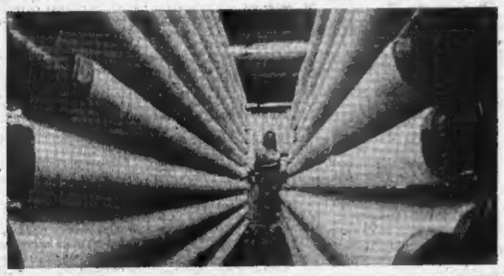

ЮРТА ЦІЕЙШ

Белгородски областе хІанз а йолаш я юртарча цІейний традицеш. ХІара юрта шера цкъа дездеш шир цІей да. Цу дийнахьа хІара цІен кІаІараш хьаьшашта хьайийлла я. Бокхий нах, дай болча хьоашалгІа боагІа кхийна къоакгаш мехкарийн. Доаллаха ядача юрташкара гаргара нах, доттагІий. Бовзаш бола нах боагІа. ЦІей деадеш оттадаьча шун тІа массанена а моттиг корайоагІаргья!

Подсередия яхача юрта цІей деадеча хилар тхо, музыкальни фольклор гулъеш лел Московски консерваторе преподавателешни студенташи. Подсередие ноахалгара ноахалгга доалаш гулдаьд башха-хоза къаьна эрсий иллеш.

Юртара халкъа хор толам а боаккхаш шир говзал гойташ хиннай Москве чакхъяьхача музыкальни а халхара а фольклора сайренашка. Уж тхоаш долча баькхандаь тхо а даьхкадар юртахой болча.

Сакъердамца дІадоладелар Подсередие хинна цІей. Кхалнаха тІайийхаяр хьалхарча ханара, дегІага хьекха тийга. Іеркашта тайптайнарча бесай догамаш даь, Іаьржа, Іай лелаю тужуркаш, цІей дезде арабаьннача дукхача наха тІаювхар хьалхарча хана санна хьаьь нетараш.

Дийнахьа цІейна кийчдаь хІама диачул тІехьагІа, юрта юкъе гулъелар «улица». Подсередиевцаша йоккха хоровод вІашагІа а елла, пандараш а баннаш а наха довзалехьа бІаь шераш хьалха санна, моттигера иллеш а доаццаш, го а боахаш халхар доладир. Халхархоша култаш дІа-са а ухийташ, когаш чІоагІа болх бора. ТІах аьнна болча цар йоехьамаш хьайийлла, елаенна яр.

Гонна юкъевайлар гармонист. Цо дог тохадолийташ дІалехкар эрсий «барыня», хІаьта кхалнах чІоагІа оаз а йоккийташ, частушкаш оалаш бар. Вовзаш волча говзанча новкъостал дара пандара лакаш шерра дІаса а ухийташ, гонна юкъе ваьлар Чомалуш воагІа музыкант, шийтта шу даьшна кІаьнк.

Гучаьлар эрсий тройка. Колхозни кучеро соалоза тІаховшабир мехкарий. Мел чІоагІа бедар, бегаш бора! Цхьа эІамига саг тІехьашкахьа хьалтІа а этта, хохкавла веннавар, бакъда, чІоагІвала а ца могаш, массава а велаш, хьалсайса латтача лайла чувахар.

Хохкадаь тха а вІешгІехьдаьлар. Дувцилга йоацаш хоза дет мух тІехьа а болаш шеррача юртарча улица тІа гІолла чакхъяккхаш! Юхе гІолла тІехлех цІена кІир теха пенаш дола кьудбеіьарча эрсий цІенош. УрагІа баха бекъа а болаш. ша бевь латт гІув. Колхоза совий беша йиллача гІоано кІаьвгаьнаш маьлхе къег. Хоза, сапаргІата я.

ШоллагІча дийнахьа оаха даьча дехарегІа хьахьехкар тхона хьалха саг йоалаелгамаьре йодилга миита лар. ТІоаргацашкара хьааральхар шерача нхьошашта догамаш а даь, кІомалах нь лоа санна кІай кочамаш, тайп-тайпара бесаш дола тхах нь юбканоновкаш, хоза тІолгаш-завесаш. Наьна, даь-наьна, даьдаь наьна говзача кулгаша тийга. ЦІей дедеча хана тІабувха из къаьнара гІирс ноахалгара ноахалга бувлаш хьабоагІа.

Саг йоалаяра традиционни йолча ритуала сценаш лоэлаю: нускалах мах белга, маьре йодар даь цІагІара лакъайоаккхилга. Керттера момент — зоахалол деш юкъелийннача кхалнаха нускала хиннача керта кІажарах маьре яхачун хулача бесса шин кІажарг елга йоІа керта тІа туд доашоца тийгаь лакха ний — «сорока», цунна тІатос знаш дола доккха йовлахк. ЦІенхашта дола обрядовни иллеш доах.

Нускал дІадигар. Мара улдув дІаоттаю из. Цаl шоллагІчуна тІехьа а оалаш, дек зовне халхара иллеш. БІоахбенна халхархой ахкан баракъа тІадувхар аьння кха ца озалуш, шийлача улица тІа аралелх, ногашта кІал лоа цІувзаш долалу довзаш дола белгородски «пересек», цхьан халхархочо цхьан вІапарагІа Іодетт когаш, бокк партнеро, цунца яхье ваьгча санна, кхы а чІоагІагІа дола халкара сурт оттаду.

Саррахьа моттигера эггара дикагІбола илланархой исто гонахьа хьагулбелар. Тхоай магнитофонаш кийч а яь. ЙІаьхха оаз йоккийташ дуккхача наха оалаш дола иллеш дІаладир оаха. Бийса юкъе яххалца даьлар уж Ольга Ивановна Маневкина цІагІа — укхаза динагІа иллий оалачарех цаl йолча, хьаьша тІера йолча тха фусам наьна цІагІа.»

Вячеслав ШУРОВ,
Московски паччахьалкхен консерваторе преподаватель.

(АПН).

БОЛХ ТОАБЕ ТОРО Я

Яхуйт боагІарашта Іилман - материалистически кхетам балара балхах дика дикъа дІалоац школе беча атеистически балхо. Цу гІулакха къаьста бокиха лоархІам болаш я юкъара образовани луш йола юртара школа, хІаьа аьлча юрта дукхагІа ба дина тІехьа бола нах, царна юкъе къона тІехье а йолаш. Дешархой дина юкъе ухваргбоацаш дукха къахьега дезаш я юртара школа. Школьни дисциплинех динагІа пайда а эцаш, урокаш тІа хаддаца Іилман - атеистически болх лелабе беза.

Дешархошта материалистически кхетам луча хоадамболла болх беш я МагІалбина города № 7 йола юкъера школа. ХІара дешархо бокъонца вола материалист хургволаш къахьег укхаза. Шийна хетар Іилман ларда тІа дувца ховргдолаш Іомаву. Иштта ца хилча цувна моттаргдац ди кертагІа боахаш лелачарна духьала къовсам лоаттабе. Материалистически мировоззрени а йолаш дешархой хьалкхебара кІоартта Іомие еза Іилман атеизм, дина гІулакхий дух дикка довза деза.

Школьни программаш тІа яц лаьрххІа Іилман атеизм курс. Цудухьа къона атеистиІ кружок школе чІоагІа лоархІам болаш я. Цу тайпара йола кружок вІашагІъеллай № 7 йолча школе а. Хьехархоша новкъостал а деш, нуи членаша дин духьалара пропаганда ю, диспуташ, атеистически сайреваш чакхйоах. Кружоке цкъарчоа деталу из боах укхаза дика бу аьнна, из иштта дац. Веррига а 19 саг мара вац. Пионерскин комсомольски организацеш лерттІа гІо дац. Бокъал дарь аьлча, уж майий школе бу кхетама болх хьнаре чакхбаьхи безараш.

Халахете я, оттаьча цар дешара - кхетама плана тІа доацаш дукха хІамаш да. Плана тІа шоаш де лерхІар фуд а из иштта кхоачалдду а хьаьла хоаш саг вацар школе. Цо хьахьох школе цхьа лостам болаш болх чакх ца боахилга. Пионерски дружина плана тІа атеистически болх бувцаш цхьа пункт яц. ХІаьта хоаш мадий тоьал дукха дешархой дий динах тешаш болга.

Бакъда, школе я 12 саг чувоагІа комсомольски лекторий группа. Бераша Іомаю ленински атеистически тІехьале, кьыдоза литература. Къонача атеиста ди чакхдоакхача хана, бетта цкъа атеистически темах лаьца комсомольцаша лекцеш еш, беседаш ю. Укхаза новкъостал де доагІар школерча хьехархоша. Бераша цхьана кийч а еш йиш яр сакъердаме мероприятеш чакхьяхa, тайп - тайпарча технически средствай гІонца опыташ уттае. Цар хьахьокхаргдар Іилмен дин шоайла цхьана тардала йиш йоацилга, дунен тІа хулача процессий маІан ше мадарра гучадоаккхаргдар. Цхьабакъда, из болх укхаза бизаш бу ала йиш яц. ХІараннена тІалатташ дукха болх ба. тоьаш яц уж опыташ мероприятеш чакхьхара эшаш йола технически средстваш, яхаш дувц хьехархоша.

Лекторски группера комсомольцаш денкарийла ба пионерски организацеша гІоновкъостал де. Цар опыт эш атеистически листокаш арахецача, ди бувцаш йола сайреваш чакхйоахача, беседаш ечаг кхыбола атеистически болх беча.

Таханарча дийнахьа цу группо дер лекцеш ешилга, докладаши беседаш елга мара дац.

Атеистически балхах пайда боал нагахьа санна из дешархошта юкъе баь а ца Іеш, даьнца-ноанойца а беш хилча. Царца хІарапеца къаьст - къаьста беседаш е метаргья. школе вІашагІъеллача бакъахьа я атеизма дешашта йола лаьрххІа лекторий, укхаза даьнна-ноанойта дІахайтаргдар дино мел доккха зе ду берашта. Бакъда, из болх укхаза бехача тайпара бац.

Школе хими биологи хьехаш йолча Л. И. Глушкос дувцачох, укхаза динах тешаш болча дешархой дий бахача микроучасткашка хІанза хьехархой тІачІоагІбаьбац. ТІакха дІахо дувца дезаш а дий хьехархоша даьнца - ноанойца маІагІа атеистически болх бу?! Цар укх шера цхьаккха беседа яьац е лекии а йиццац. ХІаьта юрта Іилман атеистически болх чакхбаккхара пенто школа хила езнлга хоаш мадий. Дезалашца айхха бувзам а болаш, ширача замах юкедисараш дІадахара эггара хьалхагІа оарцагІьяла еза педколлектив.

З. СОЛТУНКИНА.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске ул., 92. Телефонаш: редактора — 9-24-06; редактора заместителан — 9-24-03; жоалаьйолча секретара — 9-24-00; отделаш: партийни вахара — 9-24-04; промышленностен транспортех — 9-24-01; юрта бахама — 9-24-06; культура — 9-24-05; кехатий — 9-24-07; корректорски — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 9-24-06; заместителя редактора — 9-24-03; ответственного секретаря 9-24-90; отделов: партийной жизни — 9-24-04; промышленности и транспорта — 9-24-01; сельского хозяйства — 9-24-06; культуры — 9-24-05; писем — 9-24-07; корректорской — 2-89-88.

Газет арадувл шинарей, ереи, шоаттен деношка

СФ02146. «Грозненский рабочий» издательстве типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 1274.